

TARP IDEALO IR TIKROVĖS

GEDIMINAS KJIAUSKAS, S.J.

Šie yra ypatingi ateitininkams metal — 65-tieji. Bent oficialiai mes juos taip minime. Savo dvasioje ateitininkai yra jau gerokai vyresni.

Jubiliejinėje stovykloje, rugpjūčio 24 d. - rugsėjo 1 d. Dainavoje, žvelgėme praeitį ir joje ieškojome savosios misijos šaknų ir gairių ateičiai. Dabartyje matėme gyvybinius klausimus, svarstėme pavergtos tautos rūpesčius, svėrėme išsiviją po 30 metų ir pasaulines nuotaikas bei didį žmonijos pasimetimą. Žiūrėjome ateitį ir klausėme: kokiu keliu eiti?

Užbaigus jubiliejinę ateitininkijos stovyklą, kaip vedamoji mintis šiam pokalbiui siūlosi dr. Vytauto Vardžio paskaitoje minėta tezė: Lietuvos ateitis ir likimas bus toks, koks Lietuvoje susiformuos žmogus. Prie to norėčiau pridėti: mūsų ateitininkija ir išsivija bus tokia, koks susiformuos mūsų žmogus čia išsivijoje.

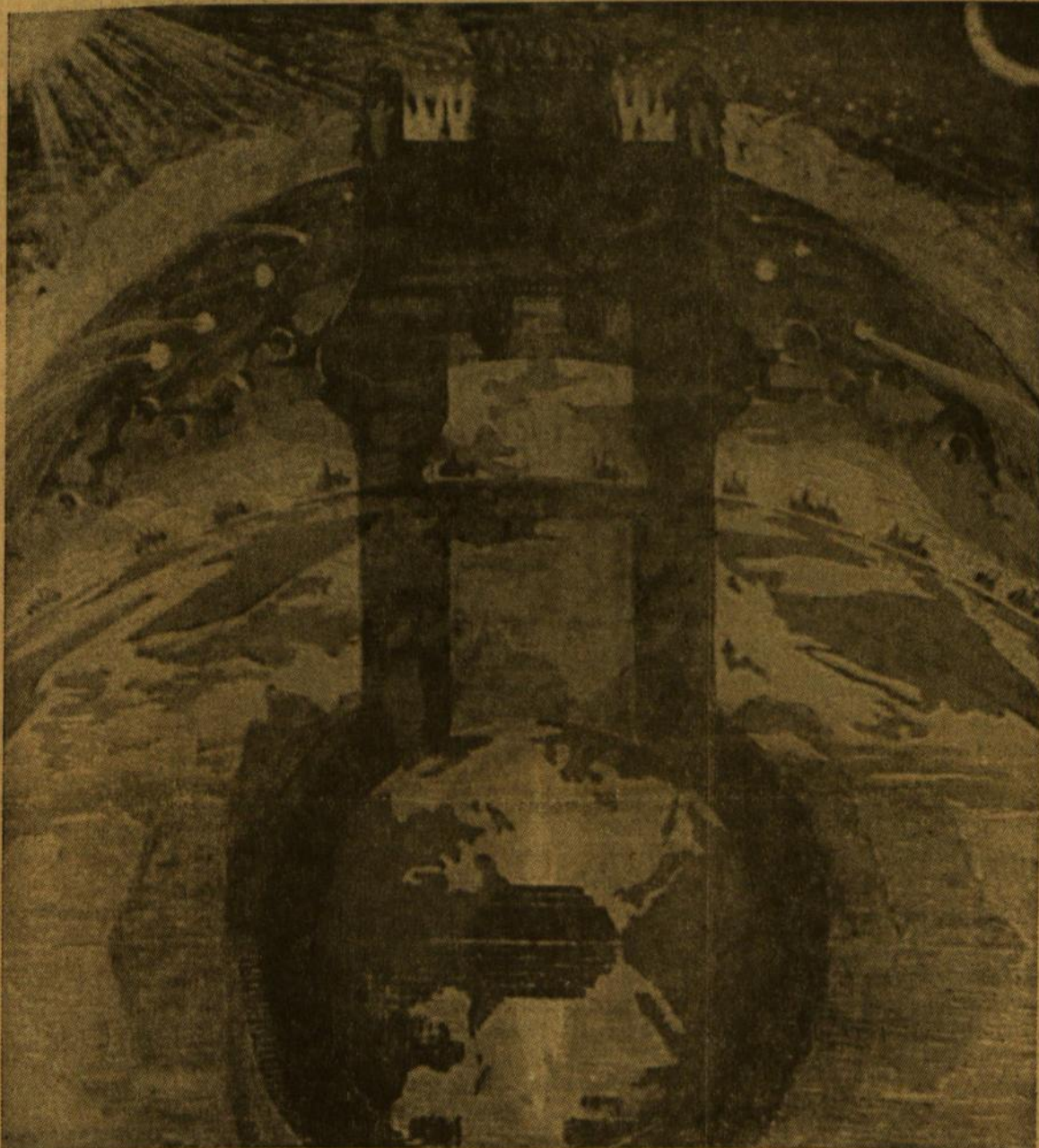
Kova už žmogų

Mums yra svarbu stebėti esamą padėtį, svarbu ją teisingai pasverti bei įvertinti ir, padarius reikiamą išvadą, eiti prasmingon ir gyvybiniai svarbion veiklon.

Šis momentas žmonijos istorijoje pasižymi ypač didele kova už žmogų; už vertybes, kurios padaro jo visą gyvenimą vienokiu ar kitokiu. Taip, už žmogų kovojama visur. Vienur kovojama už žmogų, kad jį pavergus technologinei pasaulio tarnybai; kitur kovojama, kad jis statytų šios žemės tobulą miestą; pagaliau už jį kovojama, kad jisai naudotųsi šios žemės sukurto mis gėrybėmis. Ir dar toliau, už jį kovojama, kad jis išprasmintų savo žemišką kelionę ir išganytų savo sielą. Visi šie kovotojai turi labai skirtingą žmogaus sampratą. Vieniems žmogus yra tik priemonė saviems tikslams siekti. Kitiems gi žmogus yra savyje begalinės vertės Dievo kūrinys, kurio tikslas savyje patiesina, jog visi kiti dalykai egzistuoja dėl jo.

Neseniai pasirodė prancūzų rašytojo Jacques Ellul knyga Propagandos (Librairie Armand Colin). Pagal šį autorį, propaganda, šiandien sklindanti įvairiausiomis priemonėmis, labiau puola patį žmogų. Atseit, propaganda kovoja prieš patį žmogų. Ellul tvirtina, kad didžiausias pavojus mūsų laikų žmogui šiandien yra propaganda. Ir ypač pavojinga yra propaganda mokytiems žmonėms, vadinamiems intelektualams. Pirma, jie daugiausia sumina savin suvirškintos ir paprastai nepatikrinamos informacijos. Antra, jie jaučia pareigą susidaryti nuomonę apie daugybę klausimų. Ir trečia, jie laiko save užtenkamai pajėgiais patys apsispręsti. Propagandistai, anot El-

Kun. Gedimino Kjausko, Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininko, žodis, Ateitininkijos jubiliejinėje stovykloje, Dainavoje, š. m. rugpjūčio 31 d.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911)

lul, priėmėmo vaidmuo yra pats svarbiausias. O šiai žmogus, propagandos priėmėjas, atitrūkęs nuo savo pirmųjų bendruomenių — šeimos, bažnyčios ir savos apylinkės — atsiduria labai keblioj padėtyje, pajunta savo didį menkumą. Tokiu momentu ir tokiom nuotaikom siaučiant, paklydusiam žmogui talkon ateina propaganda. Ji duoda žmogaus gyvenimui raison d'être; ji parodo jam, kaip įsijungti į gyvenimo tėkmę; ji randa išeitį jo kai kuriems menkiems ir dažnai sunkiai pateisinamiems polėkiams. Ji pakliša savotišką teisėtumą tokiam žmogaus stovui, jo būklei. Ir tai atlieka labai dirbtinai, iškreiptai. Propagandos priėmėjas gi visa tai sugeria savin ir vis prašo dar daugiau.

Modernusis žmogus, sako Ellul, taip pat yra faktų garbintojas. Faktai jam savotiškai yra galutinė tikrovė. Jis įsitikinęs, jog kas yra, tai jau yra ir gera. Faktai savyje jam viską nušviečia ir įrodo. Jisai mielai jiems nusilenkia ir atiduoda visus savo gyvenimo vertybes. Faktai jam sudaro kažkokią gyvenimo būtinybę, kuriai jis paklūsta ir visa tai net riša su pažanga.

Toks dirbtinis ideologinis nusiteikimas baigiasi, sumaišant galimus sprendimus su vertybių sprendimais. Ir kadangi faktai jam yra vienintelis kriterijus, tai jisai daro sprendimą, jog šis kriterijus turi būti teisingas ir ge-

ras. Išvadoje tad suprantama, jog surinkus faktus — jų net nepatikrinus ir neįvertinus — jiems jau galima ir pritari.

Bet neįvertinę faktų, ką galime reiškti jėga, bet tai nereiškia teisingumo. Reikalingumo pasaulis — tai tik silpnumo pasaulis, neįgis patį žmogų. Kas būtina, tai reiškia jėga, bet tai nereiškia teisingumo. Reikalingumo pasaulis — tai tik silpnumo pasaulis, neįgis patį žmogų. Kas būtina, tai reiškia jėga, bet tai nereiškia teisingumo.

Užpultas būtinybių, žmogus privalo pirmiausia jas atpažinti, pasverti jų reikšmę, kad jas nugaltėtų. Tai nepadars, žmogus klajoja ir nėra tikrai laisvas. Tik atsibudęs šiai vadinamai faktų apgaulei, jis pajus gimstančią laisvę.

Propaganda tiesiogiai puola žmogų. Ir štai ką mes matome. Komunistiniame pasaulyje netikima žmogaus prigimties verte, o tik kažkokia žmogiška būkle. Bet propaganda gali sukurti naują žmogų, suprantama, kai komunistai ją vartoja.

Amerikos gi sociologai moksliskai nuvertina propagandos veiksmingumą. Jie negali sutikti, kad individas, pasidaręs visos demokratinės sistemos pagrindu, būtų toks trapus.

Ellul savo studijoje pabrėžia, kad propaganda griaua žmogiškios asmenybės pačias gėmes. Todėl ir būtina įstatyti propagandą į civilizacijos kontekstą. Propaganda tarnauja technologijai, bandyama pajungti individą

technologinio pasaulio tarnybai. Ir jei pažiūrėsime į šių dienų pasaulį, didelių įrodymų nereikia, kad suprastume, kokios sistemos yra sukurtos žmogui pavergti.

Iš tiesų, esama padėtis ateitininkams nėra visai svetima. Joje randame daug panašumų į tuos reiškinius, kurie klestėjo pereito šimtmečio gale ir šio pradžioje, kada kūrėsi ateitininkai. Dabartinės propagandos sistemos daug galingsnės: televizija, radijas, spauda (Rusijoje, Kinijoje tos galingsos priemonės valdžios rankose).

Ateitininkų užlaviniai

Kaip atsilieps ateitininkai esamai padėčiai? Šių laikų propaganda apeliuoja į visą žmogų, panaudodama visus mokslus, kad atvedus žmogų iki materialistinės pasaulėžiūros tarnybos.

Jubiliejinėje stovykloje buvo kalbama apie ateitininkų remobilizaciją dr. Petro Kisieliaus įvardiniame žodyje. Minčių pasaulyje buvo žvelgta į marksizmo grėsmę, moralinį žmonijos lūžį ir kristocentrinį humanizmą. Buvo kalbėta ir apie povatikanines nuotaikas Bažnyčioje. Išryškintas ir Lietuvos katalikų bažnyčios stovis, kaip jis atsispindi iš LKB Kronikų. Pagaliau mestas žvilgsnis ir į lietuvių tautos švyturius: prisimintina vyskupo M. Valančiaus vizija, atkurta skaidrėse M. K. Čiurlionio meninis palikimas, dalintasi gyvųjų kūrėjų dvasiniais lobiais.

Visa tai atlikus, ateitininkams dabar prieš akis stojasi postovykliniai rūpesčiai. Ateitininkai pirmoje vietoje kovoja už žmogų, pilnutinį žmogų, žmogaus atsiskleidimą gamtinėje, kultūrinėje ir antgamtinėje plotinėse. Ateitininkijos siekimas padėti žmogui kurti savyje tokią asmenybę, kurioje suklestėtų visų minėtų trijų pasaulių (gamtinio, kultūrinio ir antgamtinio) vertybių darni harmonija.

Ateitininkija, pasistačiusi tokius didžius uždavinius, yra reikalinga nuolatinio augimo ir atsinaujinimo. Tai pasidaro visų rūpestis — sendraugių, studentų ir moksleivių. Niekas nėra laisvas sakyti, kad aš jau pabaigiau dvasinio augimo kelionę. Ateitininkija bus tokia, kokie bus paskiri ateitininkai.

Dvasinio brendimo kelias yra ilgas ir sunkus. Labai teisingai pabrėžė vysk. V. Brizgys savo pamoksle, kad ateitininkija imasi tokio darbo, kuris be maldos yra neįmanomas.

Prisimena gražus persų poeto pasakojimas. Ten pasakojama, kad vienas mylimasis atėjo prie kito durų ir pasibeldė. Iš vidaus pasigirdo balsas: "Kas čia?" Ir besibeldžiantysis atsakė: "Tai aš". Ir durys liko uždarytos. Tada besibeldžiantysis nuėjo į tyrus, meldėsi ir pasninkavo. Po kiek laiko, grįžęs atgalios, vėl beldėsi. Ir vėl balsas pasigirdo: "Kas čia." Besibeldžiantis atsakė: "Tai tu". Tada jam durys atsidarė.

Būti krikščioniu, o ypač būti ateitininku, reiškia gyventi ne sau. Ateitininko kelionė yra drauge ir Kristaus ieškojimo kelionė. O at-rasti gyvąjį Kristų, tai didis darbas. Bet tai džiugus darbas. At-rasti Kristų ir perkeisti save, savo aplinką, tai didi misija, kuriai esame pašaukti. Prieš 65 metus gimė ateitininkai davė progą mums visiems jungtis šion misijon.

Aišku, laisvai jungiamės į šią misiją. Laisvė, kas gi ji yra? Mes pasirenkame įvairius dalykus. Kaip čia stovykloje dr. J. Girmius minėjo: laisvė yra prasminga tik tada, kai mes renkamės gerį. Šiaip ji yra tuščia.

Tarp idealo ir tikrovės

Idealas nėra toks dalykas, apie kurį nereikia galvoti. Bet idealą taip pat negalime palikti vien tik idėjų plotmėje.

Ateitininkų jėga yra tame, kad jie su prof. St. Salkauskio ir Pr. Dovydatičio įtaka pasidaro viena šeima. Išpūdingas yra Pr. Dovydatičio kvietimas Trijuose pamatiniuose klausimuose: paduokime vienas kitam ranką ir dalinkimės tuo, ką turime, stiprindami vien kitus.

Šiandien kreipiuosi į jaunuosius ir suaugusius bei vyresniuosius: paduokime vienas kitam ranką šiam didžiam darbui vykdyti. Mūsų jaunoji karta laukia visų mūsų dalinimosi. Jie daug ką gali mums duoti, ir taip pat mes galime jiems daug ką duoti. Nėra tai davimas vien tik iš vienos pusės. Kaip dr. J. Meškauskas gražiai stovyklos uždarmojo posėdžio metu pareiškė: aš myliu jaunimą. Ir jis rado daug ką jaunime, kas kelia džiaugsmą ir pasigėrėjimą. Ir jaunimas tegul nesigaučia, kad savo entuziazmu ir

(Nubėta į 2 psl.)

Šiame numery

Kai paradoksas mus įpareigoja. Tarp idealo ir tikrovės. Pasikalbėjimas su prof. Raphael Sealey. Ketvirtasis žurnalo Kontinento numeris. Šiaurinių vėjų pagairėje — naujas Jurgio Gliaudos romanas. Algirdo Landsbergio operos libretto ištrauka. M. K. Čiurlionį išsivijoje minint.

Kertinė paraštė

KAI PARADOKSAS ĮPAREIGOJA

Mūsų žymiausio menininko pagarsinimas pasaulyje dar vis neįsibrenda iš informacijos nebuvimo tyru. Neseniai keli amerikiečiai, susižavėję M. K. Čiurlionio paveikslų reprodukcijomis, ėmė teirautis apie turimą literatūrą. Be J. Gliaudos beletristinės "Ikaro sonatos", išverstos į anglų kalbą, nieko praktiškesnio negalima buvo pasiūlyti. Gerai dar, kad sumanūs reprodukcijų parodos rengėjai paruosė kelis informuojančius laktus. Tai jau didelis patarnavimas tiems, kurie lig šiol nieko negirdėjo apie M. K. Čiurlionio muziką ir dailę.

XX amžiuje yra daug paradoksu, daug slepiančių uždangų, daug nepažintų sienų, tačiau nebūtis — uždanga, kuri atskiria Čiurlionio genijų nuo Vakarų pasaulio, yra bene kvailiausias paradoksas. Vargeli tu mano, pasirausė bet kurioje Amerikos didmiesčio bibliotekoje, įsitikiname, kad nei enciklopedijose, nei meno žodynuose, nei menininkų trumpųjų biografijų didžiuliuose tomuose Čiurlionis beveik neegzistuoja. Arba retai Jawlenskis yra, o Čiurlionio nėra. Knygynuose ir privačiuose namuose pamatysi spalvingus leidinius apie Ernst, Klee, Soutine, Jawlenskį, Feininger ir daugelį kitų šio šimtmečio dailininkų, o apie mūsų nuožmų kūrėją trūksta net plonytės brošūrelės, nors savo menu jis ne kiek nenusileidžia didiesiems.

Dabar, kai išsivijoje kasmet daugėja aukštasių meno mokyklų baigusių jaunų žmonių, net gerai mokančių anglų kalbą, atrodo, atsiranda daugiau galimybių dažniau rašyti išsamias apybraižas apie fantastišką Lietuvos dailininką. Paranki, iliustruota, žinoma, nebrangiai parduodama knygelė labai praverstų, kaip įvadas į Čiurlionį, platesnei publikai, kur dėmesys menais tolydžio didėja. Romantiško Lietuvos gamtovaizdžio, tautosakos bei mitologijos fone, taip pat ir dailininko gyvenimo tragikoje, kūrybinis vaizdas pasidarytų labiau

suprantamesnis ir tuo pačiu patrauklesnis kitataučiams. Rašant apie Čiurlionį svetima kalba, žinoma, reikia stengtis, kad tekstas būtų paprastas, stilingas ir tikslus. Taip pat — ir aiškus! Miglotų samprotavimų, kuriais protarpiais dabinaisi mūsų akademinė kritika, eiliniai skaitytojai nemėgsta ir dažniausiai palieka neskaite.

Kartais neskoningai skamba tas bereikalingas šūkavimas; toks ir toks žymus žmogus, pamatęs Čiurlionio paveikslus sušukol (exclaimed). Romain Rolland exclaimed... Jacques Lipchitz exclaimed... Berenson... Gorky... Iš tikrųjų jie nešūkavo, bet, kaip jau trūs meninkai, įspūdžio pagauti, pasakė savo vaizdingą nuomonę. Tarp kitko, Romain Rolland, dar labiau žavėjosi Stalinu ir vadino jį "kukliuoju" vadu. Bet tai jau kita plokštelė.

Keldami Čiurlionio stiliaus ir mąstymo savitumus, žiūrėk, išspraudžiame ir abejotinos vertės liaupe. Kad ir tokią — "Idėjų originalumu jis yra vienintelis lietuvių dailėje". Tai perdėm negatyvus teigimas: visiškai sumenkina kitų lietuvių meną. Kai kurie iš jų irgi yra originalūs. Te reikia tik juos gerai pažinti.

Šiandien daug šnekama ir rašoma apie erdvę, visatą, begalybę, apie gamtos slėpinius, apie žmogaus dvasios mikrokosmą. Gi mūsų Čiurlionis tais motyvais gyvente gyveno ir viską originaliai išreiškė paveiksluose. Vadinaisi, jis yra labai aktualus dabartyje, be abejoj, ir tolimai ateičiai. Zodiako ženklų, įvairių sonatų, pavasario, žiemos ciklų, karalių pasakos ir grandiozinio pasaulio sutvėrimo vaizduotojas pagaliau turi būti parodytas visai žmonijai — visu savo grožiu ir visa minties gelme. Ir tai didžia dalimi yra mūsų išsivijos pareiga. Tam laikas yra labai tinkamas.

Pr. V.

Pasikalbėjimas su prof. Raphael Sealey

Lietuvių kalbos kursas Kalifornijos universitete

Jau praėjusią žemą teko susipažinti ir susidraugauti su jauna 19 metų studente Lorian Jones, norinčia išmokti lietuvių kalbą. Kai ji pradėjo lankyti prof. Sealey lietuvių kalbos klase, stebėjau jos vis didėjantį mūsų kalbos pažinimą, Lorian atvedavo į mano namus, ir mudvi skaitydavome pamokas, darydavome kalbos pratimus. Padedant jai susipažinti su lietuvių kultūra, lietuviška dvasia, mokėmės dainų, vertėme į anglų kalbą lietuvių poeziją eilėraščius, kalbėjome įvairiomis temomis. Nors kursas jūnai pradėjo lietuvių kalbos višai, nemokėdama, Lorian šiandien jau susikalba lietuviškai. Jos kalba lėta, žodynas dar ribotas, bet klaidų beveik nedaro. Džiaugiasi, kad jau gali pati paskaityti, močiutės laiškus ir jai rašyti lietuviškai. Dar noriu užsiminti vieną netikėtą ir man tikrai džiugų reiškinį. Tarpais Lorian prižiūrėdavo mano dukreles (10 ir 6 metų) — jos su Lorian stengdavosi kalbėti lietuviškai, jausdamos didelį pasididžiavimą, kad moka kalbą geriau, už suaugusią ir jai gali padėti.

Kadangi aš pati domiuosi lietuvių kalba ir jos dėstymu, su dideliu dėmesiu skaitau spaudoje aprašytus lietuvių kalbos kursus įvairiuose universitetuose. Neseniai "Drauge" buvo pasikalbėjimas su Chicagos universiteto prof. dr. Wilhelm Darden. Prieš kelerius metus skaičiau apie J. J. Reklaitienės dėstomą lietuvių kalbos kursą University of Illinois. Būtu gera, kad tokių kursų dalyviai arba dėstytojai ir kitose vietovėse apie juos parašytų spaudoje. Manau yra ir daugiau skaitytojų, kurie tuo labai domisi. Todėl pasirašiau ir prof. Raphael Sealey paskirti valandėlę pasikalbėjimui. Profesorius mielai sutiko. Nesu kalbų žinovė, o tik mėgėja, tai ir pasikalbėjimas yra ne mokslinio, o grynai informacinio pobūdžio.

Raphael Sealey yra vienas iš tų retų asmenų, kurie, nors ir nėra lietuviai, išmoko lietuvių kalbą, domisi lietuvių kultūra ir net aktyviai reikiasi lietuviškoje veikloje. Prof. Sealey šiuo metu dėsto senovės istoriją Kalifornijos universitete, Berkeley. Jis yra buvęs Encyclopedia Lituanica anglų kalbos redaktoriumi, jo vardas yra gerai žinomas Lituanus žurnalo skaitytojams. Taip pat yra buvęs San Francisco Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininku. Š. m. birželio mėn. kalbėjo per Pavergtų tautų komiteto ruošiamus pietus. Suminėti visus jo metų metais kontaktus su lietuviais ir su liuanistikos mokslais, greitosiomis beveik neįmanoma. Tad toliau tebūna čia tik mūsų pokalbis su pačiu profesorium.

— Gal papasakosite, kaip lietuvių kalbos kursas Kalifornijos universitete prasidėjo ir kas pirmiausia tuos reikalus į jus kreipėsi?

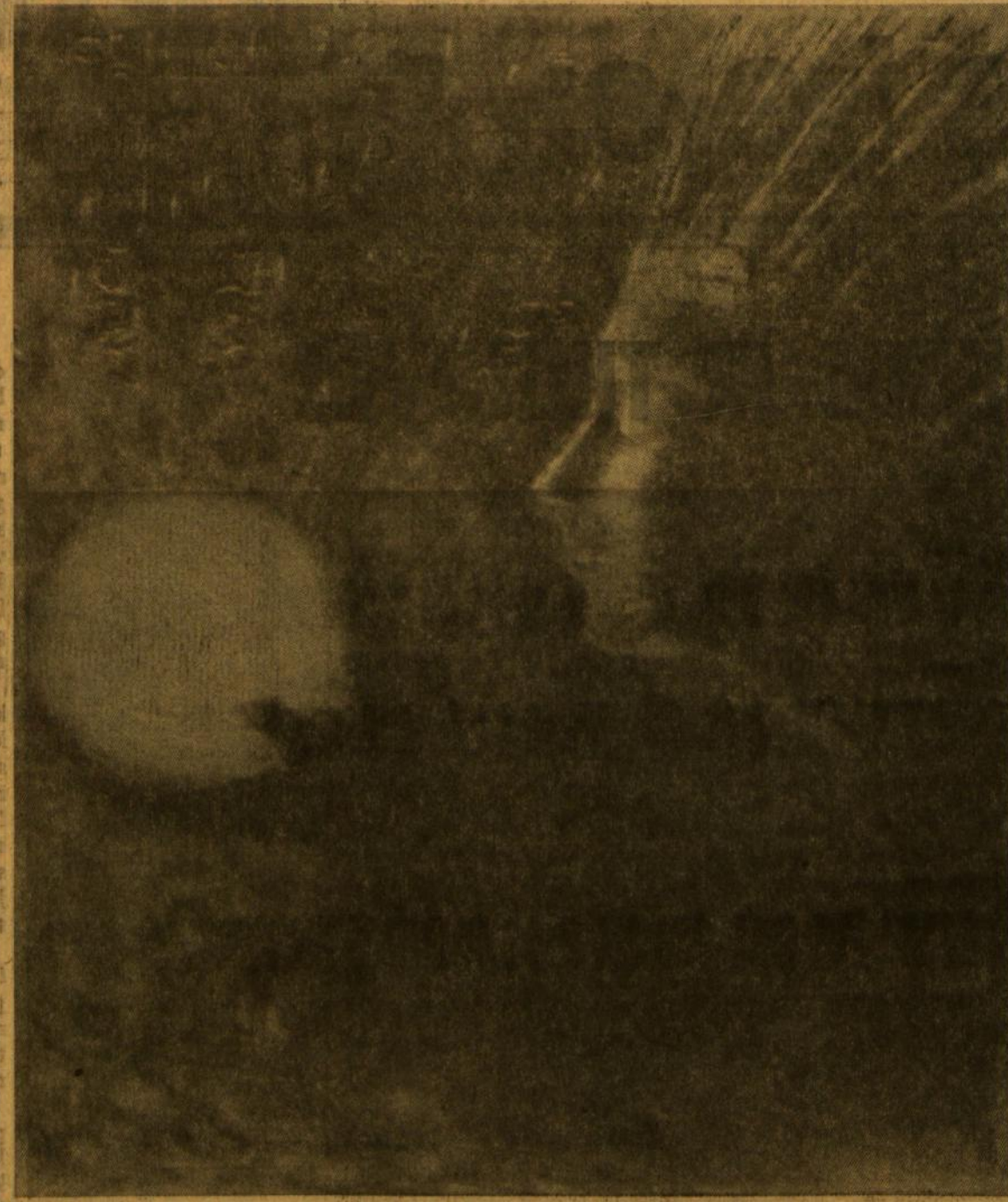
— Pirmiausia į mane kreipėsi panelė Lorian Jones. Jau buvo su jumis susipažinusi, norėjo universitete mokytis lietuvių kalbos. Ji studijuoja universitete ir kreipėsi pirmiausia į slavistikos skyrių. Joks slavistikos profesorius nenorėjo šiuo metu lietuvių kalbos dėstyti, ir jai buvo patarta kreiptis į mane. Paskiau dar du kiti studentai prisidėjo. Vienas iš jų buvo jos pusbrolis.

— Jdomu, kas tie kurso studentai yra ir kokiais sumetimais jie nutarė išmokti lietuvių kalbą?

— Jie yra jauni studentai, studijuoją gal tikrai antrus metus. Vienas studijuoja lingvistiką. Manau, kad panelė Jones domisi pirmiausia geografija. Visi trys yra lietuvių kilmės, visi trys gimę JAV.

— Jūs naudojate Klimo, Dambriūno, Schmashtieg knyga INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN. Kaip ši knyga įvertinamą? Ar yra trūkumų? Ar turite siūlymų jos pagerinti?

— Aš įvertinu knygą labai gerai. Naujoji laidoj yra patalpianti kai kurie ankstyvesnieji trūkumai. Kiekvienas dėstytojas gali pagaliau ir savo nuožūra, atsižvelgdamas į studentus, naudoti papildomą medžiagą. Kai kurie studentai labiau domisi teoretine kalbotyros sritimi, kiti labiau praktiškojo kalbos vartojimo ar literatūros klausimais. Knyga galima lanksčiai pritaikyti prie įvairių žmonių ir jų reikalavimų.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911)

— Ar dabar supažindinate arba bent ateiityje žadate studentus supažindinti su lietuvių tautos istorija, literatūra ir pan.?

— Ne. Bedėstant kalbą, savime iškyla retkarčiais istoriniai ir kitokie klausimai, specialaus sisteminimo mē neieškant.

— Ar išlaseje dėstote daugiau lietuvių kalbą, anglų kalbą ar abejomis? Kaip žiūrite į klausimą: ar geriau klasės metu kalbėti vien dėstoma kalba?

— Daugiausia kalbėjome anglų kalbą. Juk lietuvių kalbos kursas užėmė tikrai vieną mokslų metų ketvirtį. Tai buvo tik patį įžangą į kalbos mokymąsi. Daug ką reikėjo dėstyti ir išaiškinti anglų kalba. Spėju, kad, studentams truputį toliau pažengus, galima būtų daugiau pamokos prarasti grynai lietuvių kalba. Patys studentai po kelių savaičių prašė, kad daugiau dėstyčiau lietuvių kalbą. Pamėginau, ir, apamai kalbant, pavyko.

— Kiek valandų ir savaitę būna pamokos. Ir kaip kursas yra pravedamas?

— Dėščiau vieną valandą savaitėje. Bet ir patys studentai turi pamokai ruoštis. Jie turėjo kas savaitę išmokti dvi pamokas iš minėtosios knygos skaityti ir duotus knygos pratimus raštu atlikti. Klaseje mūsų svarbiausias uždavinys buvo skaityti pratimus ir taisyti atsakymus.

— Studentė Lorian Jones minėjo, kad jai labai įdomu, kai jūs klasės metu užsimenate apie lingvistiką ir apie lietuvių kalbos vietą indoeuropiečių kalbų tarpe. Kiek jūs skirate dėmesio lingvistikai?

— Mažai teskyriau. laiko. lingvistikai apamai, nes nelaukiau studentų dėmesio. Nustebau, su-

— Ar aplamai knygos pagerinimui neturite ypatingų pasiūlymų?

— Neturiu.

— Ar šalia knygos naudojate ir kitomis mokymo priemonėmis, kaip pvz. magnetofono juostomis ar plokštelėmis?

— Negaliu sakyti, kad naudojuosi kitomis priemonėmis. Tačiau patys studentai jau yra pastebėję, kad universiteto kalbų skyrius turi svetimų kalbų mokymuisi magnetofono juostas įvairiomis kalbomis, jų tarpe ir lietuvių. Mano studentai šitų juostų taipgi klausėsi.

— Ar juostos yra pritaikytos tai pačiai, jūsų naudojamai knygai?

— Taip.

— Ar este patenkintas studentų pažanga?

— Esu patenkintas savo studentų pažanga. Tik turiu pridėti, kad, pradėdamas mokytis naują kalbą, studentas nesuduria su jokiais sunkumais. Pirmame nau-

— Ar turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

RETŲ KNYGŲ UŽ 10 MIL. DOL.

Retų knygų prekyba užsiimanči Jenkins bendrovė Austina, Texas, nupirko visą Edv. Eberstadt ir sūnų kolekciją, kurioje yra apie 40,000 retų knygų ir dokumentų, įvertinamų 10 mil. dol. Dabar Jenkins bendrovė turi daugiau kaip 500,000 retų knygų.

— Kokie planai šiam rudeniui? Ar kurias tešis toliau ir ar bus įtrauktas į universiteto oficialią, spausdintą programą?

— Planų nėra. Vienas iš tų trijų studentų paklausė mane, ar sutikčiau toliau kursą dėstyti rudens ketvirtyje. Ir, žinoma, sutikau. Bet ar jis dar norės tą patį dalyką toliau tęsti, dar nežinia. Aš nemanau, kad kursas bus įtrauktas į universiteto programą. Kursas yra duodamas titulu East European Studies. Ir prie šio ti-

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

— Ačiū jums, prof. Sealey, už pasikalbėjimą.

— Labai dėkui.

Danutė Janušienė

— Gal turite dar kitų pastabų arba norite pasisakyti kokių klausimų, kurio nesu palietus?

— Esu pastebėjęs, kad šitie trys studentai priklauso vadinamai trečiajai imigrantų kartai. Jų susidomėjimas savo tėvų ir senelių kalba yra labai suprantamas. Labai laukiu žinių: ar bent vienas iš jų norės pradėtasias lietuvių kalbos studijas toliau tęsti; kiek gilus yra tas jų susidomėjimas? Tai man įdomūs klausimai.

TARP IDEALO IR TIKROVĖS

(Atkelta iš 1 psl.)

jaunatviška dvasia jis neduoda daug ko kitiems.

Kas atstitys šiandien pasauli ir šių laikų žmogų? Ne tas, kuris nemato šio laiko vargo ir skausmo; pavergtos tėvynės, išsivijos žmonių blaškymosi ir pasimetimo... Ne tas, kuris viso šito nematys ir praeis pro šalį. Šiu dienų pasauli atstitys tas gerasis samarietis, kuris mato kitų reikalus ir vargą, kas ir šioje stovykloje su kantrybe vaikščiojo, kitiems tarnavo, nežūrint lietaus, nežūrint visų sunkumų. Pasauli ir žmogų atstato meilės tarnyba.

Pasaulį ir žmogų atstato glo-

bėjas ir globėja, kurie surenka vaikus savo vietovėse į būrį ir su meile, kantrybe perduoda jiems tuos idealus, pateisinančius ateitininkijos egzistenciją nuo pat jos atsiradimo. Štai kas atstato mūsų pasauli. Atstatydami žmogų į tai, kam Dievas jį pašaukė, atliekame šio laiko didžiąją misiją. Ir jei mūsų tauta, kaip čia dr. Vardys minėjo, susilauks laimėjimo, tai bus tik todėl, kad joje žmonės bus tokie, kuriuose dega Dievo ir tėvynės meilė.

Prisimena Sokrato pavyzdys. Jis kalbėjo apie tobulą bendruo-

menę ir jos idealų įkūnijimą gyvenime. Jo draugas Glaukonas atkirto: "Netikui tavo nupjėtu idealiuoju miestu. Netikui, kad jis šioje žemėje kur nors egzistuoti". Sokratas jam atsakė: "Ar yra toks miestas danguje, ar jis bus kada nors žemėje? Nežinau. Bet išmintingas žmogus gyvens pagal tokį miestą, nieko bendro neturėdamas su kitoku, ir, taip elgdamasis, jis tvarkys visą savo dvasinį rūmą".

Ateitininkai savo didžiojo idealo, pilnai šioje žemėje įgyvendinti, tur būt, niekad nematys. Bet išmintingas bus žmogus, kuris, turėdamas prieš akis tą idealą, tvarkys savo dvasinį rūmą.

Tel. PR 6-3225
DR. ANNA BALIUNAS
2838 West 63rd Street
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. 599-0500
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8919

DR. VL. BLAZYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6182 So. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. 9 iki 12:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2870
Resid. tel. Waltham 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2283
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. GIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val: pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 10-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 6-8000
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
Specialybė — Nervų ir Emocijų Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Resid. tel. — GI 6-6873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 6-3220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKIA VAIKŲ LIGOS
2638 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7373
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3944 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS
489-4441 — LO 1-4605
Jei neatsiliepia, 561-1070
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai: 1002 No. Western Avenue
5214 No. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Vid. telefonai 653-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-13 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad., pagal susitarimą
Ofiso tel. 536-3166; namų 636-4836

Tel. ofiso ir buto Olympic 3-4199
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Iškyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 ir 4 val. popiet.

Tel. Reslanos 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvės gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 1-3 val. vak. Šeštad. 11-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
KŪNIRŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
1156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Resid. telef. 289-2918

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-8001
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2434 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: pirmad., antrad., ketv. ir penkt. nuo 1 iki 7 val. p. p.
Tik susitarus

Tel. — 282-4452
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 N. WABASH AVE.
4800 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2899; rez. 445-8598

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4253 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Resid. GI 6-6817
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 9 val. v. antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisai: rez. 2652 W. 56th St.
Tel. PRospect 8-1223.
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 1 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kita laikų pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2128. Namų GI 6-9198
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
3484 West 71st Street
Val: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 3-5 ir 6-7 — Iš anksto susitarus

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad., pagal susitarimą
Ofiso tel. 536-3166; namų 636-4836

DR. PETRAS ZLIOPA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Avenue
Val: pirm., antr., ketv. 3-5 ir 6-8, penktad. 3-5, šeštad. pagal susitarimą

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

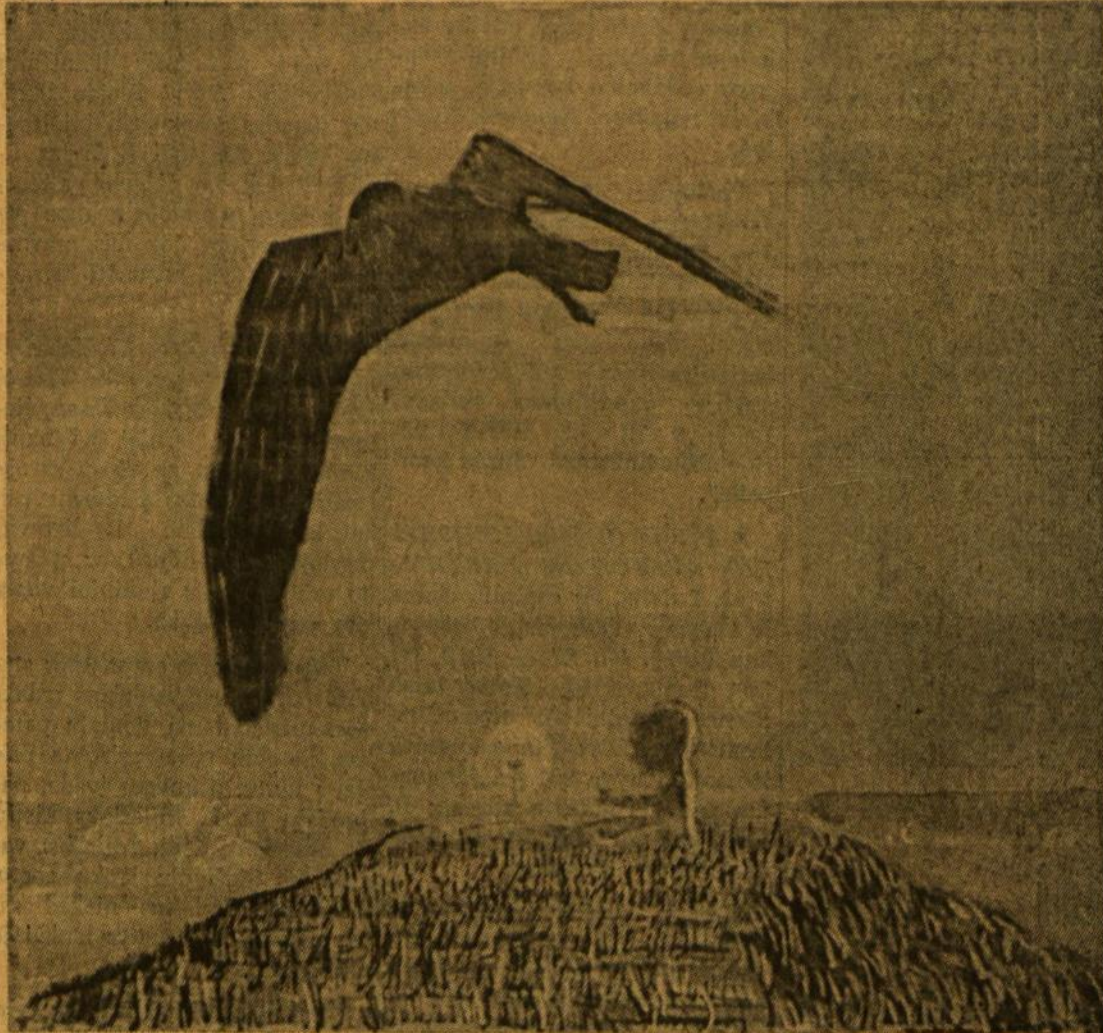
Ketvirtasis žurnalo Kontinento numeris

JURGIS GLIAUDA

Ketvirtuoju "Kontinento" numeriu to žurnalo leidykla užbaigė debiutinius žurnalo leidyklos metus. Iš šitokios perspektyvos stebint, ryškėja "Kontinento" struktūriniai kontūrai, sugaunama jo siekių linkmė, apčiuopiama turinio visuma ir, aišku, kadru parinkimas.

Išveiškoji lietuvių visuomenė iki šiol nėra familiariška su tuo, kas trys mėnesiai besirodanti rusų disidentizmo atstovu. Ir tai pateisinama. "Kontinentas" nėra skirtas nerusiškos išveiškos ir tos išveiškos problemoms (kova dėl savo kraštų suverenumo, etc.) nagrinėti. "Kontinento" tituliniam puslapyje visai ir nėra disidentizmo gaidos. Žurnalas pristatomas kaip "literatūrinis, visuomeniškai-politinis ir religinis" leidinys. Tačiau bendradarbių kadru parinkimas ir mus, lietuvius, savai tenkina ir priverčia šį rusų disidentizmo leidinį respektuoti. Kadru parinkime yra iki šiol rusų išveiškos neapčiuopiamas liberališkumas. "Kontinentas" atidarė savo puslapius kitatautiškoms išveiškoms. Taip, anonsas, sekančiame penktame "Kontinento" numeryje rasime Algirdo Landsbergio rašinį. Ketvirtajame numeryje jau turime pasikalbėjimą su latviu Bruno Kalniņu. Tad žurnalo redakcinės kolegijos nario Igorio Golomstoko kreipimasis į lietuvius (žiūr. Draugas, 1974 m. lapkričio mėn. 16, Nr. 269) nebuvo vien tik spekuliacinis skaitytųjų verbavimas pabaltiečių išveiškos magoje, bet dabar jau ištesėtas pažadas priminti, kad greta rusiško disidentizmo egzistuoja sandariai susigūlėjusi nerusiškos išveiškos masė, kurios siekis nerusišku kraštų suverenumas. Tuo tampa pokalbis su Bruno Kalniņu, kuris tilpo šiame "Kontinento" numeryje, aš manau, nūvils plačią latvių išveiškos visuomenę. Šio pokalbio liūto dalį užėmė Kalniņo dėstymas apie latvių social-demokratų partijos judėjimą. Tai nėra latvių tautos problemų suvisuotinimas, o tikrai jų fragmentas. Tad šia redakcija, atrodo, respektuodama latvių visuomeninio ideologinę bazę, apmažino latvių tautos bendras problemas. B. Kalniņas dėsto ir apie okupacijos vargų specifiką. Atrodo, reikėtų čia ne skeveldriško pokalbio metodo "paklausai ir atsakai", bet rašinio, metodo, kuriuo kiti autoriai (pvz. lenkai) taip vaizdžiai pasinaudojo to pat žurnalo ankstesnėmis laidomis.

Kai kur mūsų gana griežtų aptarimų pokalbiuose blykstelėjo nepasitikėjimas "Kontinento" linija. Tai, aišku, neišvengiama. Ir tai, aišku, pertempata. "Kontinentas", girdi, šovinistinis rusų leidinys, kuris tam tikrais kompromisais su kitataučiais pridengia savo siaurus ultra-rusiškus siekius. Šį "kaltinimą" tenka iki šiol laikyti neįrodytu. Skubomis peržvelgus keturis žurnalo numerius, sutinkame čia autorių, kurie rašo temomis, skirtingomis nuo rusų rezistencinių: prancūzų 1, žydų 2, latvių 1, čekų 2, vokiečių 2, ukrainiečių 1, vengrų 1, lenkų 3, jugoslavų 2, angli 2. Šių rašinių apimtis galėtų sudaryti visą vieną numerį iš keturių pasirodžiusių. Tad toks tas "šovinizmas". Žurnalo laidos stambios, po 450-500 puslapių. Reikia dar pastebėti, kad žurnalo pavadinimas tituliname puslapyje išrašytas dešimčia kalbų, kurių eilė ir 1 lietuvių kalba "Kontinentas". Itin marga tautinė asmenų priklausomybė redakcinė kolegija, kur dundė dunda stambūs ir pasauli-

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911)

Pasaka

nei literatūrai priklausą ne rusų vardai.

Keturių žurnalo laidų apimtyje matyti, kad žurnalo stambumą sudaro beletristinis elementas, kuris absoliučiai pajungtas sovietinės buities (ir su ta buitimi sujungtomis būties problemomis) prigimčiai vaizduoti. Proza ir eilėraštis čia sudaro natūralų ir puikų junginį. Autorių kadrai — rašytojai, kurie dabar gyvena Sovietų Rusijoje ir kurie visokeriopais keliais pasiekė Vakarų. Savo esme visa "Kontinento" beletristika yra tas specifinis, "samizdatinis" žanras, kuris reiškia sukilimą prieš "socialistinio realizmo" metodą. Tai kartu yra liudijimo žanras. Rusų literatūrai visad buvo ir yra būdinga sukilti, smerkti ir luodyti. Dėl šitų savybių, kaip ją aptaria vakariečiai, rusų literatūra visad buvo apgaubta tam tikra mesianizmo ir misianizmo skraiste. Šito neišvengia ir tas visas, taip viešai atskleistas, "samizdatizmas" "Kontinento" puslapiuose. Dalykai kartais pasiekia briliantišką vaizdavimo būdą. Beveik visad šiurpulingas sarkazmas ir nusijukimas grimasa, net sukvatimas pro ašaras parbloškia skaitytąją ir priverčia psichškai sušverdėti dėl aprašomos būties šiurpo, dėl būties problematikos degradavimo ir atmetinūs niekniekius. Dedami dalykai parašyti arba į laisvę ištrūkus (tokių mažuma), arba sovietinio pogrindžio sąlygomis (tokių dauguma).

Bendroje visuomenėje bendra melodija tampa uniformine, monotoniška. Ir tada atrodo, kad visa "Kontinento" skelbiamoji medžiaga yra tikrai uvertiūra į kažin kokią dar nežinomo genijaus kuriamą operą.

Sovietinės buities vaizduotojų tarpe sutinkame eilinius rašytojus, sutinkame ir Stalino bei Lenino premijų laureatus. Todėl liudijimo pulsas plaka itin stipriai. Taip šiame, ketvirtajame, numeryje skaitome ilgoką beletristinį veikalą, essay žanro, Stalino premijos laureato Viktoro Nekrasovo: "Smalsuolio užrašai".

Taip pat sovietinės buities tematikai skirti šiame numeryje Vasilijaus Grosmano ir Josifo Bogorazo proziniai veikalai. Ir eilėraščiai Lijos Vladimirovos, Ivano Jelagino to pat turinio. Ir čekų poeto Jaroslavo Seiferto eilės "Prahėje" (sonetai), tai pati, rezistencijos dvelkne nutvieksta tema.

Per visus keturis numerius ši liudijimų tema, įvairiais variantais, įvairiais stebėjimo punktais, įvairiais autoriaus temperamentais marginama, teikia pilnutini os buities (ir tos buities nuotai- kų) pažinimą. Tad sovietinis "samizdatas", taip gaivalin- gai prasiveržęs į laisvę, bet ne savo krašte, užsienyje, gal būt, (tai dargi nerealizuojama), tam- pa kaip tikrai rusų literatūros Sovietų Rusijoje ir kurie visokeriopais keliais pasiekė Vakarų. Savo esme visa "Kontinento" beletristika yra tas specifinis, "samizdatinis" žanras, kuris reiškia sukilimą prieš "socialistinio realizmo" metodą. Tai kartu yra liudijimo žanras. Rusų literatūrai visad buvo ir yra būdinga sukilti, smerkti ir luodyti. Dėl šitų savybių, kaip ją aptaria vakariečiai, rusų literatūra visad buvo apgaubta tam tikra mesianizmo ir misianizmo skraiste. Šito neišvengia ir tas visas, taip viešai atskleistas, "samizdatizmas" "Kontinento" puslapiuose. Dalykai kartais pasiekia briliantišką vaizdavimo būdą. Beveik visad šiurpulingas sarkazmas ir nusijukimas grimasa, net sukvatimas pro ašaras parbloškia skaitytąją ir priverčia psichškai sušverdėti dėl aprašomos būties šiurpo, dėl būties problematikos degradavimo ir atmetinūs niekniekius. Dedami dalykai parašyti arba į laisvę ištrūkus (tokių mažuma), arba sovietinio pogrindžio sąlygomis (tokių dauguma).

Užsimentant pro domo sua, ima savotiškas pavydas. Mūsų, lietuvių rašytoje, iki šiol krašte likę beletristai nedavė nė užuomazgos samizdatui. Sudrausminti, Maskvos seminaruose dresiruojami, vienodomis ten karakulio žemėnėmis kepurėmis apdovanotais, sovietiniai lietuviai rašytojai, bent taip atrodo, savo ištikimybėje režimo doktrinai pralenkę rusus. Rusuose šimtui rašytojų būtinai susiranda 3 proc. imančių abejoti ir neišvengiamai pavaro- jasi iš Rašytojų sąjungos. Savo krašte to nematome.

Toks lietuvių rašytojų sustabarėjimas arba rodo, kad jų eilės pakankamai iškastruotos ir paverttos režimino fetišizmo adeptais, arba pavirto bepardoniniais duonelautojais. Ir tai nėra koks priekaištas, koks nedraugiškas mostas, gal, kiti pasakytu, kurstymas. Tai objektyvus padėties konstatavimas. Tai esamų sąlygų padarinys. Rašytojų "čiastkas" matome iš atsargių užuominų Kaukazo tautinėse literatūrose. Tad: pavarasis eina Kaukazo kalnais... Jeigu sovietiniai lietuviai rašytojai po karakulio kepuraitėmis neturi nė iniciatyvos, nė drąsos vilkti į lietuvių literatūrą buities liudijimo veikalų, kaip tai daro rusai rašytojai (įjungus čia jų režiminius laureatus), gal būt, mūsų išveiškos raštijos tam tikru požiūriu "žvalgai", įsmukėliai iš laisvos išveiškos į sovietinę buitį,

kurie lankėsi Krašte, matė, girdė- jo, kaip tinka kūrybos žmogui, pagavo nuotakas ir vaizdą tikrai iš nuogirdos, iš akimirksninio žvilgio, galėtų mums duoti bent "pus-samizdatinio" pobūdžio liudijimų. Bent šitaip galėtumėm nesivilkti gulaginių sąlygų tolerancijos procesijoje...

Tos prielaidos, savaime skaudžios ir dygios, savaime ir kyla minty, vos imi palyginti "Kontinento" medžiagą su lietuviško beletristinio samizdato nebuvimu. Juo labiau, kad visuomeninį lietuvišką samizdatą turime tokį par excellence unikalų ir briliantišką.

Kaip ir kituose "Kontinento" numeriuose, taip ir šiame, pusę omo sudaro svarstymų medžiaga. Įai istorijos kataklizmų arba molenių politinių krioklių įvertinimai. Šiame numeryje net du dalykai arti prieina prie mūsų interesų pasaulio. Abdurachmanas Avtorchanovas, kaukazietis, 1942 metais pasiekęs Vakarų, įsikūręs Paryžiuje, daugelis knygų autorius, politinių mokslų daktaras, gaves jau Prancūzijoje, dėsto: "Ribbentropo-Molotovo pakto istorijos užkulisiai". Julijūšas Meroševskis, lenkas, po Antrojo pasaulinio karo įsikūręs Londone, nuolatinis paryžietiškojo lenkų žurnalo "Kultūra" bendradarbis, rašo apie "Rusiškąjį lenkų kompleksą" Ukrainos, Lietuvos ir Gudijos teritorijoje.

Suprantama, ne visur mes galėtumėm sutikti su šių autorių tvirtinimais, be to, kaip iš teksto matyti, ne viską jie žino apie mūsų tautinius bei valstybinius principus, todėl, atrodo iš teksto, tuos principus, kurie mums gyvenimo ar mirties svarbos, jie lengvai apleidžia, tuo tarpu kaip tik tai tenlink nukreiptas tyrinėjimas suteiktų jų darbui pilną, ne da- linį istoriškumą.

Pabaltijo ir Kaukazo tautų kompleksas, jų istorinio suverenumo ir valstybingumo masvyvas, sudaro nedalomą temą, vaizduodamas tautų istorijos logišką ir humanišką evoliuciją. Du autoriai, kaukazietis ir lenkas, sąžiningai ir užtikrintai pasivaikščio- ję tu temų paraštėse, daug davė, bet ne visa kas duotina, jeigu Pabaltijo ir Kaukazo tautų istorija būtų įvertinta pilna tų tautų siekių amplitudė.

Man teko girdėti jaunesnės latvių generacijos visuomeninku priekaištus senesnei latvių genera- cijai. Girdi, nepriklausomos Lat- vijos valstybininkų generacija iš-

davusi nepriklausomybės likimą, tvirtais ryšiais nesusijusi su Lietu- va. Esą tada flirtuota su Lenkija, kuri gi neturėjo perspektyvų turinti Pabaltijo nei kultūros, nei militariniais ištekliais. Tikrai san- darus Pabaltijo valstybių ryšys tarpusavyje buvęs laidas egzistuo- ti ir atsispirti. Šis priekaištas, at- rodo, gyvybingas, nes, pvz. šiame "Kontinento" numeryje latvis Bruno Kalniņas tikrai pasikalbė- jimo finale prisimena Lietuvą ir Estiją, kur pastebi priešokupa- cinę rezistenciją. Mums gi, pa- baltiečiams, reikia viešų pareiški- mų tokių, kur Pabaltijo represen- tacijos maršas būtų nedalomas nei tautybėmis, juo labiau pasau- lėžiūrinėmis partijų dogmomis ir jų atskirais maršais.

Sekančiame, penktajame "Kontinento" numeryje, kaip praneša anonsas, Rytų Europos dialogo skyriuje sutilps ukrainiečio (sprendžiant iš pavardžių) Ivano Košelevco, gudo Dimitaro Bočevo, lietuvių Algirdo Lans- bergio ir jugoslavo (ruso savo kilme) Michailos Michailovo ra- šiniai. Suprantama, šis "Konti- nento" skyrius mus domins labiau už kitus.

Įvedęs savo titulų tarpe ir re- igijos titulą, "Kontinentas" tikrai ateinančiame numeryje žada tas temas paliesti atskirame skyriuje: Religija mūsų gyvenime. Iki šiol pasirodę numeriai tiesiogiai reli- ginių temų nelietė. Tema itin įdomi, jeigu kas nors pajėgtų įtikinti "Kontinentą", kad "Lie- tuvių Katalikų Bažnyčios Kroni- ka" yra katakombinės bažnyčios deklaracija, gyva praktikoje, toli- ma nuo teorizavimų.

Visuomeniniai — religinė rezistencija ok. Lietuvoje, aišku, ryškiau ir spalvingiau liudija tau- tos valstybingumą, kaip kad belet- ristinis samizdatas. Patys žmo- nės, ta bevedė liaudis, nustūmė šonan savo intelektualinius, tariama, reprezentantus, ir kaip tai buvo 1918 metais, su berdankomi ir šakėmis išėjo į pirmasias fronto linijas. Toks yra patetiš- kas, bet tikras liudijimas istori- jai. Tokia yra ir istorinė parale- lė su vyskupo Valančiaus lai- kais: blaivybės brolijos, slaptos knygos ir mokyklos. Katakombi- nės bažnyčios liudijimai tampa atrama ateičiai: ir rezistenci- joms nuotakoms, ir suverenumo žizjai, ir išveiškos orientyrams. Tokios yra spontaniškos mintys, sugavus "Kontinento" užmojį ne iktai paliesti Rytų Europos tenatiką, bet ir "religinės mūsų gyvenime" siužetus. Religinės rezistencijos temos ok. Lietuvoje neatskiriama susijo su tautos sa- vitumo deklaracija.

Baigdami vienerių metų, debi- utinių metų, stažą, "Kontinento" redaktoriai prisipažįsta, gal būt, padarę klaidų, nuslydimų. Tačiau darbas eina pirmyn. Rastas kon- taktas su skaitytąjais Sovietinėje Rusijoje. Ten "Kontinentą" skai- to, multiplikuoja, platina. Redak- cija nori jungti Rusijos ir Rytų Europos visuomeninius sluoks- nius bendrai kovai prieš bendra- jį visų priešą, prieš totalitariz- mą. Ir žurnalo kritikoje norėtų matyti ne priekaištus, bet pozity- vumą, kuris savo gerais talkos norais padeda dirbti. Šito, aišku, linki "Kontinentui" ir lietuvis apžvalgininkas.

Iki šiol žurnale buvo matytas respektas reiškiniams, kurie mums yra ne teoremos, bet aksi- somos. Tos aksiomos radikaliai susikerta su Rusijos (ir Lenkijos) istorijos tikrove. Todėl, juo la- biau girtina, "Kontinentas" rodo drąsos ir humanistinio liberaliz- mo, tas aksiomas respektuoda- mas: tai Pabaltijo valstybių suve- renumas. Tai yra aiškus J. Šafa- revičiaus "obšeruskijj" teorijos nuneigimas. Apie tą teoriją mi- nėjam rinkinio "Iš po nuolaužų" vertinime. Juk tie laikai, kada Petrapilio lietuvių seime netgi mano mokytojas prof. P. Leo- nas-Leonavičius reikalavo Lietu- vai autonomijos, ne suverenumo, negali kartotis! Tad J. Šafarevi-

Max Beckmann (vokietis, 1884-1950)

Karnavalas Neapolyje

(Paveikslas Chicagos Dailės Institute)

Juodi laivai Iš operos libreto

ALGIRDAS LANDSBERGIS

MOTINA:

Kadais vylytausi lopšinė įvystyti Tave į begalinę kildikystę, Bet iš lopšinės išsivadavai — Akių lėliukėse tau suposi laivai.

ZMONA:

Kai mūsų glėbio pačiame dugne Mėgaudavomės mušviejų daina, Maniau, kaip žiedas, ji tave aptvers, Bet jūros tu geidai — kitos moters.

JŪREIVIŲ CHORAS:

Žuvis žuvis žiotin, Ir ta žuvis tinklan, Žvejys žvejų laivan, O laivas, o laivas — didžiausiajan pilvan!

Ooooo!

Gražus, gražus, gražus gyvenime Žioty, tinkle, laive, pilve!

Kas ką kada praris?

Jei tu maža žuvis, Nesuk mažos galvos, Tavasai, tavasai atsakymas — pilvuos!

Ooooo!...

čiaus geros širdies, pilna istorinių perspektyvų, propozicija tėra teo- rija, netekusi, dėl nepilno žino- jimo, istorinės bazės.

Aksioma, atrodo, yra Kaukazo tautų suverenumo problema, iki šiol "Kontinento" neliesta, bet kaip aiškus mirazas dykumoje, matoma ties Kaukazo kalnais.

Tad "Draugo" apžvalgininko akimis, liedsdamas mūsų gyvybi- nes problemas, "Kontinentas" liečia jas saikingai, atvirai, ne visai pilnai, kai ko visai nenu- jausdamas, per trečiuosius asme- nis, be ryšio, kaip atrodo, su mumis. Nors trečiame "Konti- nento" numeryje tilpo geravali- sios pirminko, kun. Leonardo Andriekaus pasirašytas. Tilpo ten ir tarptautinio Penklubo sveiki- nimas Algirdo Landsbergio pasi- rašytas (kas, be abejo, talkino mūsų rašytojui išsmelkti į penk- tąją "Kontinento" laidą).

Prisimindami realybę, mes ir negalime reikalauti iš rusų dis- identų išmintinio dėmesio Pabalti-

jui, Kaukazu, Ukrainai ir kt. Mes tikrai galime pageidauti, kad redakcijos sandūra su tų tautų bei jų teritorijų problemomis bū- tų išlaikyta gero žinojimo lygyje, nors iš įvairių pozicijų beapžvel- giant. Geras žinojimas, kaip ži- nomas, be tapresnių ryšių nėra įmanomas.

Tuo tarpu, kad ir šiame, penk- tajame, numeryje sutinkame, kaip programinį, įvadinį ir tautni- niai-rezistencinį perlą, čekų poe- to Jaroslavo Seiferto "sonetų vai- nikią". Šie penkiolika sonetų yra tautos ir valstybės deklaracija gyventi, mirti, laimėti...

Tokia galia sonetų, savo ketu- riolika eilučių nustelbiančių ilgą ir sausą politinį traktatą! Taip emocija parbloškia ir įtikina. Pri- simename Mykolo Vilties laiškus. Štai perpasakojimas vieno pos- mo iš Jaroslavo Seiferto soneto:

Po kaitra, po lūtimis mes laukiame, Kad Praha iš tamsos išnirs. Kad pūstels vėjas ir speigo mezzinial Pavirs kitais...

Šiaurinių vėjų pagairėje

Naujasis Jurgio Gliaudos romanas

LEONAS GALINIS

Jurgis Gliuda, **PAGAIRĖ**. Premijotas romanas. Išleido Lietuvos knygų klubas Chicagoje 1975 m. Apilankas dail. A. Korsakaitės-Sutkuvienės. Knyga 270 psl., kaina 4.50 dol., gaunama "Drauge", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Yra gana sunku parašyti romaną iš mūsų istorijos, reikia daug padėti laiko, medžiagos iškant ir ją analizuojant. Gana sunku parašyti ir iš vėlesnių laikų, vadinamųjų tikrovinių romanus. Čia reikia būti dar tikslesniais, nes tebėra nors ir nedidelė dalis liudininkų, kurie mato vienokių ar kitokių tikrovės ir tuo pačiu literatūrinio netikslumo. Tačiau dar sunkiau parašyti romaną iš dabartinės Lietuvos gyvenimo, gyvenant čia, yra sunku, nes tai nėra ekonominio ar politinio gyvenimo statistika ar komentaras, bet žmogaus dvasinio gyvenimo analizė, oficialiai neskelbiama jokiuose laikraščiuose, o išgyvenama kiekvieno skirtingai ir slapta.

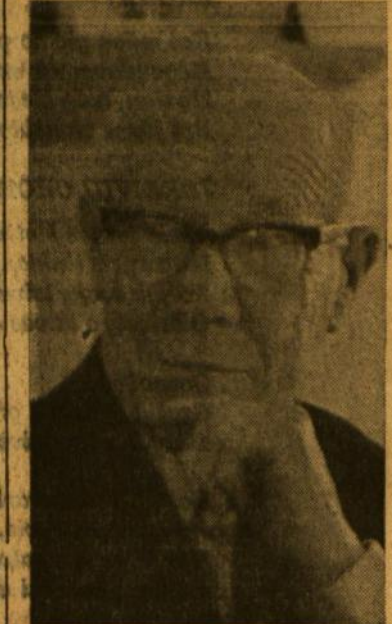
Jurgis Gliuda parašė puikų tikrovinį romaną "Agonija" apie paskutines pavergtos Lietuvos dienas, ir romaną "Sunkiausiųjų keliu", apie nepriklausomos Lietuvos pirmuosius metus ir Myk. Slezevičiaus išskirtinį to meto vaidmenį. Romani susilaukė kai kurių dalykinių priekaištų, bet esmėje jie yra reikšmingi savo tikroviškumu literatūros kūriniui. Ta prasme J. Gliuda pažengė dar toliau, jis parašė "Draugo" premiją laimėjusį romaną "Liepsnos ir apmaudo asocialai" iš dabartinės Lietuvos gyvenimo. Jeigu šis romanas buvo platesnis apimties požiūriu, tai šimtet "Draugo" premiją laimėjęs romanas "Pagairė" yra daug gilesnis, mažiau duodęs šalutinių scenų, bet daugiau dvasinių išgyvenimų žmonių, turinčių gyventi komunistinės okupacijos priespaudoje ir nuolatinėje grėsmėje.

Romanas "Pagairė" vaizduoja vienos šeimos gyvenimą, pilną tragizmo, aukos ir vilties. Seimos galva Gintalas nuolat rūpinasi, kad nebūtų atskleisti jo nusikaltimai vadinamai tarybinei valdžiai, o jo žmona, priešingai, yra užsiąngavusi komunistinio ateizmo skleidimui. Tėvams pasidalyjus, motinai atiduodant save komunistinio šaltinio, vaikai auga daugiau tėvo priežiūroje, stropiai saugomi nuo vadinamųjų buržuazinių prietarų. Visa romano esmė yra ta, kad, nepaisant motinos ateistiškumo ir tėvo baimės bei abejingumo, vaikai vis dėlto yra paleidiami religijos. Visa tai rašytojo yra taip gerai atvaizduota, kad tiesiog sunku ir suprasti, kaip šitai galima pajusti, pačiam nei pergyvenant, nei bent iš šalies stebint.

Teko sutikti porą asmenų, kurie tik neseniai iš Lietuvos yra atvykę į šį kraštą. Jie visą laiką gyvenę pavergtose Lietuvoje. Ir kai buvo paklausti apie šį romaną, atsakė, kad, be abejo, kai kas gal ir ne taip, bet iš esmės tikrai taip gali būti. Tai nėra joks netikimas išsivaidijimas, nuo realybės atitrūkęs komunistinio pasaulio vaizdavimas, bet realūs gyvenimas, pavergtos Lietuvos asmenų tragedija, kada žmogus, atsidėdamas savęs ir net šeimos, turi tarnauti valstybei, kada jis pasidaro tos sistemos ratelis, nebe žmogus, o priemonė komunistinio pasaulio statyboj.

Čia galėtume vertinimą ir užbaigti Lietuvos dabartinį gyvenimą pažįstančių žmonių tvirtinimu, kad romanas yra įtikimas. Tačiau, nors tai ir labai svarbu, vien tik tas dar neapsprendžia ro-

mano vertės, dar lieka daugelis kitų, romanui būtinų reikalavimų, pvz. vaizduojami žmonių charakteriai ir pats vaizdavimo būdas. Jeigu Gintalas su savo sapnais mums ir neatrodo per daug ryškūs, sukeliąs kai kur savo pokalbiais, sapnais ar veiksmais abejonių, jei jo kaimynų kai kurie veiksmai gali būti ir nepateisinami, pvz. staigus iš šykštumo atsivertimas į gailestingumą ir auką, tai kiti daug ryškesni. Pavyzdžiui, Gintalo motina, maža moterėlė, bet ryškiai tradicinė, kantriai kenčianti, tačiau patvari, užgūdinta ir giedri motina, savo gerumu laiminti vaikus ir tuo pačiu skaitytoją. Kai partiją ir tarybinius mokslus pasikvietus dukrelės Ulbos ir vėžiu sergančio Taduko motina stengiasi visa ir vaikus varyti ateistine-linkme, tu vaiku močiu- tės be jokio prievartavimo, šilta močiutės meile laimi vaikus ne tik sau, bet ir religijai. Visa tai rašytojas perduoda taip paprastai ir įtikimai, kad niekam nesukelia abejonių ir niekas negali sakyti, kad parašyta tam tikrai tezei įrodyti, kad visa tai tėra tik religijos pirmumui prieš ateizmą paryškinti. Jeigu iš vaikų Ulba kiek gali atrodyti per gudri ir sukelti kokių abejonių, tai Taduko paveikslas toks ryškus ir teisingas, kad visi tie, kuriems nesvetimas vaikų pasaulis, negali abejoti jo tikrumu. Ir tas jau ligoninėje Taduko rūpestis savo daiktais ir aplinka, tas tragiškasis "noriu namo" yra tokie tikri, kad niekam negali kelti jokių abejonių, taip

Jurgis Gliuda Nuotr. V. Mazelio

tikrai yra gyvenimiškas, literatūriškas ir tragiškas vaizdas.

Romanas savo charakteriais, temos aktualumu ir įtikimumu yra tikrai viena, net ir paties autoriaus J. Gliaudos raštu tarpe, geriausių knygų. Gali pavergtos Lietuvos vadinami vakarologai ir teigti, kad tai yra tarybinė tikrovė niekinas kūrinys, bet to kūrinio vertės niekas negalės užginti, net ir tuo atveju, jei kam ir būtų tas atelstinis pasaulis ir tarybinė santvarka priimtina. Romanas išeina iš tezių ribų, jis yra literatūros kūrinys, jei ir ne be kai kurių minusių, bet esmėje vertingas.

Maskvos vėjų pagairėje tenka lietuviui gyventi, nuolat šiaurės rytų vėjų gairinamam lietuviui tenka kovoti, kad atsilaikytų nesužalotas savo dvasia, kada kai kas net saviškių padeda tam šiauriniam vėjui užgauti vaikiškas ir nevairiškas stelas.

Romanas visumoje yra tragiškas, bet ne beviltiškas, nes laimi gerieji pradai. Skaitytoji knyga kelia džiaugsmo dar ir dėl to, kad tokie kūriniai mūsųose parosini ir išleidžiami.

M. K. Ciurlionis (1875-1911) Vėžys (iš "Zodiako ženklų" ciklo)

Nauji leidiniai

• **Publijus Vergilijus Maronas, BUKOLIKOS * GEORGIKOS.** Antikiniai poetai lietuviškai II. Vertė ir pagal originalą heksametrais lietuviškai atkūrė, parašė įvadą ir sudarė žodyną dr. Antanas Rukša. Nidos knygų klubo leidinys Nr. 95, 1975. Leidinys 432 psl., kaina \$6.50, kietais viršeliais — \$7.25, gaunamas "Drauge".

Vergilijaus Bukolikų ir Georgikų lietuviškųjų vertimų išleidimas išeivijoje yra išskirtinis kultūrinis įvykis. Juo labiau, kad abiejų veikalų laida vertėjo dr. A. Rukšos yra aprūpinta plačiais komentarais. Juose skaitytojas supažindinamas su Vergilijaus poezija, su apamai antikiniu eilaviu ir istoriniais lietuvių literatūros kontaktais su antike literatūra. Bet knyga nėra grynai grožinės literatūros leidinys. Išsamiai paruoštas komentarais ji aima gana šakotą humanitarinio pasaulio bei minties klodą, todėl bus gaudžiai skaitoma kiekvieno švietesnio žmogaus.

• **Prel. Aleksandras Dambrauskas - Jakštas, UZGESE ŽIBURIAI.** Biografijų ir nekrologų rinkinys. Išleido Lietuvos katalikų mokslo akademija 1975 m. Romoje. Tai 1930 metais Kaune Akademijos išleisto veikalų žinykštis perspausdinimas. Leidinys didelio formato, 500 psl., savo turiniu nenustojęs gyvo aktualumo ir šiandien. Kaina nepažymėta.

Akademiškoji prel. Aleksandro Jakšto (1860-1938) plunksna "Užgesusių žiburios" nagrinėja, pristato, aptaria ir vertina arti 40 žymiųjų lietuvių ir nelietuvių rašytojų, mokslininkų, visuomenininkų. Štai tik kelios pavardės tų, kuriuos atskirais straipsniais Jakštas šiame leidinyje aprašo: Vincas Pietaris, Jonas Biliūnas, vysk. Antanas Baranauskas, kun. Kazimieras Jaunius, vysk. Motiejus Valančius, kan. Kazimieras Prapuolenis, kan. Juozas Tumas-Vaižgantas, Dantė, Henrikas Sliekenvičius, L. N. Tolstojus, Sofovjovas, St. Vyspianskis, L. Pasteuras, G. Mendelis, Jonas Kalvinas ir dar kelios dešimtys kitų. Akiračio prapletimui kiekvienam labai pravarti knyga.

• **Alfonsas Ziedas, MINTJANČIO ŽMOGAUS ŽODIS.** Žmonijos humanizacijos problematika. Spausdino VIVI Printing Chicagoje. Šiai laidai lėšos yra parūpintos paties autoriaus. Tirazas 1200 egz. Leidinys 282 psl., kaina nepažymėta. Tai labiau dvasinių žmonijos

aprašų studija nuo antikinės senovės ligi šių dienų. Po įvadiniių puslapių, knyga suskirstoma į penkis didžiuosius skyrius: Prieš 23 amžius mintijusio žmogaus pasaulėvaizdis; Mintijančio žmogaus pasaulėvaizdis po 23 amžių nuo Platono, dualizmas ir dialektinės įtampos būties sąrangoje, dualizmas ir dialektinės įtampos individų biofizinėje sąrangoje, socialiniuose junginiuose ir žmonijos istoriniame judesyje; Žmonijos socialinių ir istorinių procesų humanizacija. Šie visi didieji skyriai savo keliu vėl dalinami į poskyrius ir skyrelius.

• **LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1975 m. rugšėjo mėn., Nr. 9.** Lietuvių jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Administruoja Petras Kleintas, S., ir Aleksandra Likanderienė. Redaktoriui talkina gausi redakcinė kolegija. Žurnalo metinė prenumerata \$6.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Apie M. K. Ciurlionį šimto metų gimimo sukakties proga rašo Saulė Jautokaitė. Gerio skleidimo būdus ir priemones iškelia Alf. Grauslys — ištrauka paimta iš jo premijuotosios knygos "Sviesa tamsoje". Ir dar daug kitokių įdomių temų ir problemų: "Gelbėjimo tikėjimą Lietuvoje", "Tūkstantis mylių dviračiu", "Keliai į šeimos įprasminimą", "Dėl ko mergaitė liko viena" ir kt. Recenzuojamas Jurgio Gliaudos konkursą laimėjęs romanas "Pašairė". Daug patarimų grynus lietuviškosios kalbos reikalui, daug įvairiausių informacijų iš filmų pasaulio ir iš okupuotosios Lietuvos gyvenimo. Numeris išpuoštas dr. R. Sidrio nuotraukomis.

• **KIAURAS KIBIRAS, 1975. IX. 1, Nr. 1, Dainava, Michigan.** Ateitininkų Federacijos jubiliejinis stovyklos laikraštėlis. Redaguoja Linas Kojelis. Redakciniam kolektyve dirbo redakcinį, technikinį, iliustracinį ir kalbinį darbą dar apie 30 žmonių, daugiausia studentų.

Laikraštėlio vardas "Kiauras Kibiras" ryškiai kiekvienam primena gausias stovyklos lietingąsias dienas. Laikraštėlis 48 psl. Jame telpa daugumos stovykloje skaitytų paskaitų, pranešimų ir simpoziumų santraukos, vakarų programos bei jų recenzijos. Puslapiuose pabrėžta ir savos kūrybos. Užsklandai duodami stovyklavusių studentų ir moksleivių adresai.

• **PALANGOS JUZE.** Akademinio skautų sąjūdžio stovyklos š. m. rugpjūčio 27 d. — rugšėjo 1 d. Rako miške, Ouster, Michigan, laikraštėlis. Leidinys skirtas vyskupo Motiejaus Valančiaus šimto metų mirties sukakčiai paminėti. Leidinį redagavo redakcinė komisija, atsakinga redaktorė Danguolė Kvilytė.

Turinyje: Rimanto Dirvonio (stovyklos viršininko) žodis; Jono Dainausko raštas Valančiaus jubiliejine tema; Noros Sugintaitės Helsinkio konferencijos užuominos; Raimundo Striko patarimai universitetinių studijų pasirinkimo reikalui. Leidinys 12 psl., kuriuos užsklendžia linksmas "Juzės kampeilis".

• **Petras Gudelis, JONISKELIO APSKRITIES PARTIZANAI.** I dalis. Jų organizavimas ir slaptoji veikla prieš bolševikus (1918. XI. 27 — 1919. III 22). Roma, 1975. Kalbą taisė Elena Songinienė. Spausdino Pontificia Universita spaustuvė Romoje. Knyga 201 psl., gaunama pas jos autorių adresu: P. Gudelis, 6786 Lemberg, Huettelbrett 10, W. Germany.

Knygų, įvairių studijų ir straipsnių apie mūsų laisvės kovas 1918-1920 metais yra daug parašyta, tačiau ši tema yra labai plati ir į ją šiol kaip reikiant neišsemta. O reikalas ją užbaigti labai aktualus, nes baigia išmirti gyvieji tų kovų dalyviai ir liudininkai. Taigi reikia sveikinti būv. nepriklausomos Lietuvos karininką Petrą Gudelį, kuris, pokario metais gyvendamas Vakarų Vokietijoje, surinko nemažai jai mūsų spaudoje skelbtos ir dar neskelbtos dokumentinės medžiagos. Visa tai tinkamu būdu surišęs su savo ir kitų ginklo draugų atsiminimais, patelkė lietuvių visuomenei įdomią, reikšmingą ir tinkamu būdu dokumentuotą studiją apie šiaurės Lietuvos partizanų priešbolševikinę veiklą, jų organizaciją ir kovas, kurios tada baigėsi bolševikų išvijimu. Ši nauja studija reikšminga dar ir tuo požiūriu, kad šiuo metu okupuotoje Lietuvoje bolševikų rašėtos be galo klastojta mūsų nepriklausomo gyvenimo faktus. Ir apie Joniškelio partizanus jie yra praradę nebūtų dalykų, paskelbę netikrų faktų. Taigi mjr. P. Gudelis, vienas ano mėtė lietuvių partizanų vadovų, gerai padarė, surinkdamas tinkamus

analizuojamus ir paskelbdamas.

LIETUVIŲ LIAUDIES PASAKOS ISPANISKAI

Prieš kurį laiką didžioji Madrido knygų leidykla Espasa Calpe savo pasaulinės literatūros kolekcijoje "Azul" išleido lietuvių liaudies pasakų rinkinį ispanų kalba. Kadangi ši knyga iki šiol niekieno nebuvo pastebėta ir mūsų spaudoje nebuvo paminėta, tarluos, jog bus praveruota tą retą įvykį atžymėti "Drauge".

Rinkinyje sudėtos 27 žinomos mūsų pasakos, jas išvertė Laura Andresco, kiek žinau, lietuvių, jau seniai gyvenanti Madride, ir jau ne vienu atveju ispanų leidykloms pasitarnavusi, kai ką išversdama iš lietuvių rašytojų (J. Biliūno) ar pasaulio tautų pasakų rinkiniui viena kitą lietuvių pasaką.

Taip dalykams esant, mus stebina faktas, kad leidyklos redakcija, pristatydama lietuvių pasakas, lietuvių tautą priskiria prie slavų tautų, o knygos įvade, paduodant O. L. Milašiaus Lietuva aptariantį žodį, Milašiaus vadinamas didžiuoju lenkų poetu, kokių pats Milašius niekad savęs nelaikė, o ir patys lenkai jo neisavinia.

Neskaitant šitų klaidingų tvirtinimų, leidyklos redakcija lietuvių liaudies pasakų rinkinio vertimą pristato labai šilta, o pačias pasakas vertina labai gerai. Tas jos trumpas pristatymas vertas mūsų dėmesio. Jis skamba taip:

"Lietuva, šauni slavų tauta (t), maža ir pakraštine, nūdien priklausanči Rusijai — yra šalis, kur klesti pasaka ir pasakėčia. Iš tikrųjų ji tėturi tik du metų laikus: pavasrį ir žiemą (iš kur tokios žinios? P.G.) — be rudeniškų perejimų, be vasaros auksinių prasiveržimų. Ten pavasaris kaip saldus vėnas, kuris sūdrumsčia, bet nesvaigina — tik skatina vaizduotę, tuo tarpu kai ilgos žiemos sutelkia žmones prie jaukaus židinio šilumoms pokalbiams. Iš tų dviejų paskatų kykla lietuvių tautosakos gausa. Azul kolekcija dabar išleidžia gražią lietuvių liaudies pasakų knygą, kuri visiškai patvirtina tai, kas čia sakoma. Šitos pasakos, tikros literatūrinės brangės

liudijimus, juos tinkamu būdu analizuojamus ir paskelbdamas.

Lietuvių pasakų ispanišką leidinio viršelis

nybės, kur burtai visad tarnauja geriam, jautinystei, drąsai ir grožiui, yra sekamų (ne rašytinių) liaudies pasakų pavyzdžiai (modeliai) ir iš dalies kolektyvinė kūryba, kur kiekvienas pasakotojas — kaip kvietai ir kai kvi pradedą pagal savo patyrimą ir sugebėjimus. Paskaitęs "Lietuvių liaudies pasakas", žmogus patiekia labiau vaikas, pasidariai geresnis, ramesnis ir sąmojingesnis. — didžiausias atpildas, koldo kta literatūrinė kūryba. Galima užtikrinti, kad ne viena pasaka nėra žemos kokybės, tad nebūtų teisinga vienas išskirti su skrandu kitoms. Visos jos žavios. Pasaulyje vaikams vis dar reikia pasakų, kurios pažadintų jų vaizduotę ir jiems pagelbėtų susiformuoti moralinį charakterį, be baimės ir be gudravimų. "Lietuvių liaudies pasakas" ši uždavinį atlieka pavyzdinčiai. Jos vaikus žavės ir prajuokins suaugusius, šilta apšviestamos širdis. Taip pat įdomu, kaip tos pasakos bus pasakojamos kitose šalyse, pristatindamos prie jų galvojimo būdo, kaip pvz. Pelenės pasakos, je Elehytė. Kartu su tuo, matome, kaip panaudojant išmoningą Dom Kichoto, Vargšo Bazilijaus gudybę pasakoje "Karalaitė ir Saulės dukra".

Laura Andresco, išvertusi "Lietuvių liaudies pasakas", žymiai vertėja iš slavų kalbu, šitame vertime vienu atžvilgiu verta atsižymėjimo: atpasakodama — taikiai atkuria garbias pasakas, idė-

(Nukelta į 5 pusl.)

Philomena sako:

-KAS NETAUPO ATEICIAI, TAS NESIRUOSIA ŠVIESESNIAM IR TINKAMESNIAM GYVENIMUI.

CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PAPRASTŲ KNYGUCIŲ 5.25%

\$1,000 įdėti vienam mėnams duos 6.5%

\$1,000 įdėti 4 mėnams duos 7.5%

\$1,000 įdėti 6 mėnams duos 7.75%

Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, šmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki \$40,000 per Federalinės Valdžios Apdraudę F. S. L. E. C.

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Kultūrinė kronika

M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktį iševijioje minint

Šiemet M. K. Čiurlionio gimimo šimtmetį minint, iševijioje jau ne viena lietuvių kolonija yra surengusi atitinkamus šio mūsų genijaus minėjimus. Atrod, daugiausia visokių minėjimų bei akademijų — koncertų bus šiame mėnesyje, nes rugsėjo 22 d. kaip tik bus šimtasis Čiurlionio gimtadienis.

Tačiau ne vienam Čiurlionio gerbėjui kyla dar ir kitas klausimas: ar be tokių, mūsų šiuo metu jprastinių minėjimų šiuo išskirtiniu atveju nepadaroma ir ko nors daugiau, jautres išliekančio, net prašakančio lietuviškų kolonijų ribas bei pastoges?

Su džiaugsmu galime konstatuoti, jog yra užsimota ir giliau, ir plačiau. Ir ne vien tik lietuvių, bet ir amerikiečių (žinoma, ne be pažįtų mūsų žvalgiai sudarytų kontaktų). Štai geras pavyzdys: rugsėjo mėn. 26 d. (penktadienį) 8 val. vak. M. K. Čiurlionio šimtmetinis minėjimas įvyks Chicago's plačiai žinomame Museum of Contemporary Art, 237 East Ontario Street, Chicago, Ill. Tai bus didelės reikšmės Čiurlionio išnešimas už lietuviškojo pasaulio ribų į Amerikos dailės gyvenimo platumas. Daugiau apie tai kita šeštadienį.

Jei viskas gerai klostis, tai šių sukaktuvinių metų proga bus paruošta ir neeilinių leidinių, kurių mums ir kitatautaiams labai iki šiol trūko, Čiurlionio besidomint. Štai kun. Stasys Yla visai baigia rašyti nemažos apimties Čiurlionio kūrinių, kokios mes dar neturėjome ir kokias kitos tautos seniai jau turi apie kiekvieną reikšmingą jį savo dai-

lininką, muziką ar rašytoją. Tai bus knyga apie Čiurlionį, kurioje autorius, pasiremdamas paties Čiurlionio laiškais ir artimųjų prisiminimais, labai gyvai pasakoja Čiurlionio gyvenimą, savaip svarstydamas pateiktus faktus, kartu užgriebdamas visų lig šiol rašusių apie Čiurlionį nuomones ir pats ieškodamas Čiurlionio kūrybos giliausių šaknų. Šią knygą jau yra pasizadėjęs išleisti tas pats enciklopedinis stebukladaris Juozas Kapočius.

Chicagoje egzistuojančio komiteto Čiurlionio monografijai anglų kalba leisti pastangos taipgi po truputį jau konkretizuoja. Žinoma, ši monografija, norint pasaulio akis atkreipti į Čiurlionį, turės būti gerai paruošta ir patraukli kurios nors žinomos leidyklos išleista, kad nereiktų rausti prieš šios dienos Kertinėje parašėte minimus panašos rūšies leidinius. Angliškosios Čiurlionio monografijos teksta jau yra parašytas pasauliui žinomo Čiurlionio Aleksio Rannito. Šiuo metu stengiamasi nugalėti monografijos iliustracinio apipavidalinimo kliūtis.

Ašku, jog tokios monografijos išleidimas nėra tik šiaip knygutės ar pigios brošiūrėlės atspausdinimas. Reikės sąmoningos visuomenės, dėsnių mecenatų ir piniginių fondų paramos, kad ateityje nebūtų mes tas visos tautos kaltinimas čia gerai įsikūrusiai iševijai, kaip nesugebėjusiai pristatyti Čiurlionio angliškai kalbančiam pasauliui.

ENCYCLOPEDIA LITUANICA KETVIRTASIS TOMAS JAU ATSPAUSDINTAS

Leidėjas Juozas Kapočius mus informuoja, jog Encyclopedija Lituanica ketvirtasis tomas prenumeratoriams bus išsiųstas rugsėjo mėn. gale. Šiuo metu tomas yra jau išspausdintas. Leidykla prašo atsūsti mokėstį \$20.00 (Massachusetts gyventojai \$20.60). Penktasis Encyclopedija Lituanica tomas jau taipgi įspausdintas, o paskutinis — šeštasis rengiamas. Leidėjas tikisi visą darbą užbaigti 1976 metais. Pagaudaijas, kad prenumeratoriui iš karto apmokėtų ir likusių du tomas.

CHICAGOS LIETUVIŲ MUZIKINIS SEZONAS PRADĖDAMAS ŠI SEKMADIENIŲ

Jaunimo centro didžiojoje salėje rugsėjo 14 d. 4 val. popiet įvyks Margočio rengiamas pirmasis rudeninis koncertas. Programą atliks jauna solistė iš Kanados — Anita Pakalniškytė ir pianistas Vytautas Smetona. Tai jaunos, kylančios žvaigždės mūsų muzikiniam gyvenime.

IŠTREMTOJO MAKSIMOVO ROMANAS

Vakarose vis daugiau atsiranda kūrybingos rusų autorių literatūros, kuri negalėjo pasirodyti už geležines uždangas. Šiemet A. Knopf leidykla New Yorke išleido Vladimiro Maksimovo romaną: "The Seven Days of Creation" (415 psl., 10 dol.). Autorius jau augęs Sovietinėje Rusijoje (gimęs 1932 m.). Pradėjęs rašyti, teturėdamas 20 m. Išėjo jo poezija, novelė, drama, romanas...

Staiga jo kūriniai nutruko rodesi spaudoje. Diktatūros repelės norėjo surakinti jo plunksną, nes jis pasisakė prieš sovietinių disidentų Galanskovo, Ginz-

burgo teismą, protestavo prieš Solženicyno išmetimą iš Rašytojų sąjungos, o 1973 m. jis pats buvo išmestas, gi 1974 m. išbloktas tremtin.

O tai stiprus autorius. Jo tame romane "Seven Days of Creation" yra gilus žmonių psichologijos pažinimas, gyvas stilius, ryškūs charakteriai. Romanas vaizdžiai perteikia revoliucijos dramą, karą ir civilines kautynes, raudonąją diktatūrą ir persekiojimus, bet taip ne chronologine kryptimi, o raiškiai nusakant atskirų žmonių išgyvenimus: raudonosios armijos komisarą — šeimos patriarcho, sunkius kentėjimus pakėlusio jo brolio, komunisto trečiojo brolio, kuris su viltimis grįžęs iš civilinio karo, mato skurdą, vagystes, žmogžudystes, kratas, areštus, beprasmius tremimus ir grįžtančius iš Stalino darbo vergų stovyklų palaužtus žmones. Pagaliau vyriausiojo brolio dukterė maištauja prieš raudonąją vyriausybę, su kalniais bedirbanti sunkiausias statybų darbus, gi jauniausias tos šeimos ainis — aktorius už prisiėmęs diktatūrai patenkąs į bepročių kliniką.

Veikalas plačiai žinomas Prancūzijoje ir Vokietijoje, kur literatūrinis talentas Heinrich Boell iriklavo jį ir tarpa Pastermako ir Solženicyno kūrinių. Tarpais autorius savo personažams leidžia pabradyti žemiškuose dumblynuose, išryškindamas drauge jų prisikėlimą religiniam gyvenimui.

NAUJA ZVAIGZDĖ

Japonų mėgėjas astronomas Y. Kuwano, 44 m., befotografuodamas žvaigždynus surado naują zvaigždę. Jo atradimą pripažino JAV Smithsonian, astrofizinė observatorija. Zvaigždė devinto didumo, paprasta akimi nematoma.

S. m. rugsėjo 5 d. Chicagoje staiga, širdies smūgio ištiktas, mirė kun. dr. Andrius Baltinis, eidamas šešiasdešimt keturis metus amžiaus. Vėlonis buvo vienas iš mūsų šviesių kunigų filosofų. Filosofijos daktaro laipsnį buvo įsigijęs pokario metais Wuerzburgo universitete, Vokietijoje. Iševijos periodinėje spaudoje bei žurnaluose spausdino įvairių paruoštų straipsnių filosofinėmis ir teolo ginėmis temomis. Recenzuodavo šių sričių naujai pasirodžiusias knygas. Savo raštų nemažai paskelbė ir Draugo kultūriniam priede. Prieš pat savo mirtį vėlonis dar suspėjo užbaigti vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus monografiją. Tačiau jos išleidimo jau nebesulaukė. Nuotraukoje čia matome kun. dr. Andrių Baltinį tarp artimų bičiulių pokario metais Vokietijoje, iš kairės į dešinę: kun. dr. Andrius Baltinis, prof. Antanas Macėna, Juozas Pažemėnas, prof. Zenonas Ivinskis ir dr. Jonas Grinius.

Liaudies meno įtaka Čiurlionio ir kitų dailininkų kūrybai

Pirmą kartą Maskvoje Sovietų 'alės leidykla išleido knygą-albumą apie lietuvių liaudies skulptūrą. Veikalas rusų kalba, pavadinamas "Litovskaja narodnaja skulptura". Knyga turi 190 puslapių, su labai daug iliustracijų.

Šis veikalas "Drauge" jau buvo aptartas. Tačiau Čiurlionio sukakties metais verta suminėti, kad jame atkreipiamas ypatingas dėmesys į Čiurlionį, ypač išryškiant jo ryšį su lietuvių liaudies menu. Knygos autorius A. Kascedikas sako: "Vienas iš dabarties lietuvių profesinio meno pirmūnų, reto individualumo dailininkas M. K. Čiurlionis betarpiškai jautė liaudies meno įtaką, visų pirma folkloro ir liaudies skulptūros. Čiurlionio paveikluose ne tik užtikami siužetai, įkvėpti liaudies meno (paveikslai Žemaičių kryžiai, Žemaičių kapinės), bet visą jo kūryba pilna lyriškumo ir simbolikos, tiek būdingos tradicinei liaudies skulptūrai, išpildydama kai kuriuos motyvus (Zalčio sonata, Tyla) ir net atskiruose plastiniuose sprendimuose (Mergaitė, Zodiako ženklai, Andros antra dalis), Čiurlionis seka tradicinį liaudies meną. Pats dailininkas ne kartą pabrėžė didelę liaudies kūrybos reikšmę Lietuvos kultūros gyvenime".

Toliau cituoja ištrauką iš Čiurlionio straipsnio, skirto antrai lietuvių meno parodai aptarti. Čia Čiurlionis pažymėjo, kad valstietis stebi gamta, ja saviškai gėrisi, kuria dainas, įjungdamas jose visą gamtos turtingumą, viską pastebi, viską atžymi. Valstiečiui neužtenka vien tik dainos. Jėgu jis dirba su peiliu, žiūrėk ir išpiausto lazda. Kodėl? Argi dėl to ji darysis tvirtesnė? Ne. Arba — pagražina šaukštą kažkokiais išradiniais ornamentais. Argi bus skaniau valgyti tokiu šaukštu? Kas gali žinoti? Arba — mergaitė audžia juosta. Ir ko tenai nėra: visos vaivorykštės žinimai, eglutės, gėlės. O dėl ko? Dėl to, kad būtų gražu. Tai ir yra liaudies menas, iškilęs iš nemirtingos liaudies sielos.

Toliau leidinyje pažymi, kad ir daugelis kitų lietuvių dailininkų, augę liaudyje, jautė liaudies meno įtaką, nors ir tapdami lietuvių skulptūros pradininkais, kaip P. Rimša, J. Zikaras, V. Grybas, J. Mikėnas, P. Aleksandravičius, net ir talentingi jaunieji skulptoriai, kaip N. Gaigalaitė, V. Vih-

džiūnas, A. Ambraziūnas, ir kt. Veikale pabrėžiama, jog analizuojant lietuvių profesinę skulptūrą, jautiama, kad liaudies kūrybos įtaka ir ją auga. Tam priešais reikia ieškoti kaip pakitimų lietuvių profesinės skulptūros per paskutinius 50 metų, taip ir fakte, kad daugelis senesniųjų lietuvių menininkų profesionalų buvo užsiėmę meno mokyklų įtakoje, kai, nesant Lietuvoje meno mokyklos, reikėjo būsimeis menininkams mokytis svetur. Ilgainiui lietuviai įkūrė savo meno mokyklą Kaune ir Vilniuje. Menininkų ugdymas savoje dirvoje pakeitė kryptį jų ieškojimų, priartino juos prie liaudies skulptūrų tradicijos.

Pažymima, kad ypač žymi liaudies meno įtaka J. Mikėnui. Jis jau ketvirtame šio šimtmečio dešimtmetyje liaudies motyvais sukūrė Kristaus Rūpintojėlio statulą,

WAGNER and SONS
TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS
NAUJOS — NAUDOTOS
Nuomoje, Parduoda, Taiso
Vieš 50 metų patikimas jums patarnavimas
5610 S. Pulaski Rd., Chicago
Phone — 581-4111

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
3314 West 63rd Street
Tel. PROspect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
IŠ BOSTONO IR NEW YORKO
Kaina nuo \$739.00
DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPESE
Lapkričio 21 Gruodžio 19
Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokėstiu; pav. vykstantiems iš Chicago \$119.00
Detroito \$81.00 daugiau
Clevelando \$92.00
Patartina registruotis iš anksto — vietų skaičius ribotas.
Dėl smulkesnių žinių kreipkitės į
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, P.O. Box 116
So. Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764
Air fares subject to Government approval.
Savtinkė: ALDONA ADOMONIENE

pio motina" su tradiciniu Sopulingosios Dievo Motinos paveiklu... Panašiai kaip šimtuose senovės kryžių stovai prieš mus heroje Jokubonio sukurtame paminkle... Gyvame ryšyje su Lietuvos liaudies menu dirba jaunieji lietuvių skulptorių profesionalų karta...

Pagaliam liaudies kūrybos įtakos aptarimas baigiamas žodžiais: "Liaudies skulptūra, kaip labiausiai išvystyta ir labiausiai savita lietuvių meno sritis, parodė žymią įtaką į formavimą tautinio vitražo mokyklų, į grafiką, tapybą, ką galima pastebėti lietuvių profesinėje paskutinio dešimtmečio grafikoje. Be abejo, liaudies kūryba ir ateityje rody žymią įtaką į profesionalų kūrybą".

Galia tik, kad Maskvos įtakoje daug lietuvių religinės liau-

Lietuvių pasakos

(Atkelta iš 4 pusl.)

da sieja į sauso ir literalinio vertimo paprastą išmintį".

Kadangi "Azul" kolekcija labai plačiai paplitusi ispaniškai kalbančiam pasaulyje, būtų gėta kėlį į tą rinkinį įsibrovę klaidingi tvirtinimai sekančio laidoje būtų atitaisyti. Gal čia gėlėtų pasitarnauti mūsų ispanistai, neretai besilanką Ispanijoje ir turį ryšių su jos knygų leidyklomis. P.G.

dies kūrybos, skulptūrų buvo su-naikinta ir liaudies skulptoriams dabar atimta galimybė laisvai savo kūryboje reikštis draudžiant ju kūryba anksčiau vyravusiomis religinėmis temomis. Juozas Prunskis

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
VALANDOS: SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiadi. uždaryta
ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. ryto iki 5 v. vak.
PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 4 v. v.
7 3/4% Mokamas už 6 m. Mokamas už 1 m. Mokamas už investavimo
certifikatus. Minimum \$1,000. Minimum \$1,000. sąskaitas
PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

Cosmos Parcels Express Corp.
Licensed by VNESHPOSYLTORG
Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant
DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.
GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.
Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prietnamomis kainomis.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
affiliated with PODAROGIFTS, INC.
prima užsakymus dovanų pažymėjimams, automobiliams, baldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitims dalykams, taip pat BUTAMS savo gimimams ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.
Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 MADISON AVENUE
(tarp 51 ir 52 g-vės)
Floor 21st
NEW YORK, N. Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150/1
SKYRIAI:
NEW YORK, N. Y. 10003, 45 Second Avenue Tel. AL 4-5486
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street CH 3-2583
SO. BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway 268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60629, 2501 West 69 St. WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road 884-1786
FORT WAYNE, Ind. 46808, 1807 Beimeke Rd. Tel. 432-5402
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ES 2-4683
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-35 Bridge St. N. W. GE 8-3256
HARTFORD, Conn. 06106, 518 Park St. 246-9473
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St. FO 3-5568
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07102, 698 Sanford Avenue 373-5783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street GR 2-6387
PATERSON, N. J. 07705 — 60 Broadway Tel. 345-2626
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th St. Tel. PO 3-4618
PHILADELPHIA, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd. Tel. GL 5-9596
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 1826 Divisadero St. FI 6-1571
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street PL 6-6786
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave. Tel. 441-4712
WORCESTER, Mass. 01610, 144 Millbury Street SW 8-2868
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue 374-6446
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street RI 3-6446

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5838

TRYS ŠVENTES "EGLUTEI"

Vasaros metu laikas tirtie sutirpsta. Darbai, kurie buvo užsibrėžti ankstyvame pavasarį atlikti rudeniu atėjus, jau laukia savo eilės, ir rengėjams darosi karšta.

Spalio mėn. 17 d. minimas lietuvių vaikų laikraščio "Eglutė" 25-rių metų jubiliejus dviem šventėm: gausi, spalvinga ir pirmoji vaikų piešinių paroda ir vaikams rašančių "Eglutėje" ir savo kūrinius spausdinusių literatūros kūrinių vakaras.

Elena Juknevičienė, viena iš trijų "Eglutės" redaktorių, sušienė 25 bendradarbius. Jie visi yra kviečiami (nors atskiro kvietimo ir negautų) dalyvauti šioje "Eglutei" rašančių šventėje.

Vakaro programos moderatore sutiko būti rašytoja ir aktorė Birutė Pūkelevičiūtė. Jau tas vienas faktas kalba, kad šventė bus įdomi ir verta visų dėmesio.

Visa tai rengia Putnamo seselių rėmėjai Chicagoje. Kam visas tas triušas ir darbas? Kodėl reikia kalbėti apie šį, daug kam nežinomą ir atrodančią nereikalingą laikraštėlį? Šiuo metu sveičiavosi Chicagoje Putnamo seselių vyresnioji seselė Margarita. Jos tad ir paklausiau: kodėl jūs, sesele, leidžiate "Eglutę"?

Eglutę Putnamo seselės leidžia todėl, kad jos save ne tik vadiną, bet ir yra lietuvės. Jos tiki sena lietuvių patarle: "ką pasėsi, tą ir pjausi". Tėvai ir lietuvių visuomenė per mažai kreipia dėmesio į augantį vaiką. Vaiku imama rūpintis, kai iškyla brenimo problemos. Pedagogai gi nuolat primena, kad svarbiausias amžius vaiko formavime yra ligi šešerių metų. Aišku, naujagimiai "Eglutės" neskaityt, bet vaikas, kuris pradeda kalbėti, klausyti, supranta ir domisi. Jis mėgsta turėti "savo" daiktus. Jis į juos įpranta, pamilsta. Kiekvienas lietuviukas pamiltų ir įprastų vartoti savo lietuvišką laikraštėlį, jei tėvai jį tinkamai jam pristatytų, paskaitytų, parinktų jo amžiui suprantamus gabalėlius. Jei tėvai ir

mokytų jį šią pareigą atlikti, nereiktų skųstis, kad mūsų vaikai lietuviškai nemoka ir nenori skaityti.

Trumpai tariant, Putnamo seselės leidžia ir redaguoja "Eglutę" todėl, kad nori padėti tėvams išlaikyti lietuviškas atžalas.

Elena Juknevičienė jau 8 metai talkininkauja "Eglutės" redagavimui. Paklausiau, kas ją skatina šiam darbui? Jos atsakymas toks: "Vaiko tautinė sąmonė pradeda bręsti jau priešmokykliniame amžiuje. Yra paranku, kad "Eglutė" kiekvieną mėnesį į vaiko namus atneša tautinės atkylbos dovaną, vaiko sąmonėje žaizdama ir ugdydama jo tautinę savigarbą, savos kalbos meilę bei pažinimą ir išlaiko jį arti tautinio kamieno. Suskaldytos tautos laikuose "Eglutė" yra būtinas lietuvių kultūros pažinimo gyvasis šaltinis.

Šiltas, šviesus ir įdomus yra šis

Šeima, vaikas, lietuviybė

ŠEIMA — GYVENIMO DRUSKA

Pagrindinis atsparos taškas, į kurį remiasi bažnyčios, valstybės, žmonių bendruomenių pastatai yra ŠEIMA. Nuo šeimų kilnumo, aukšto dorovingumo ir taurumo priklauso bažnyčios garbingumas, valstybės stiprumas ir bendruomeninis solidarumas. Todėl šeimos paskirtis, jos uždavinys ne tik pašaukti žmogų gyvenimui, bet sukurti būtinas ir reikalingas sąlygas — paruošti tinkamą aplinką normaliam ir sveikam jo psichofiziniam vystymuisi.

Tačiau šeima, nors iš esmės ir būdama gyvastingoji žmonių laštelė arba svarbiausias gyvenimo pagrindas, niekuomet nėra susilaukusi nei deramo jai įver-

mano darbas lietuvių atžalyno labui, bet kartu ir rūpestis, bėda, o kartais net desperacija, kurią sudaro nuolatinis medžiagos trūkumas. Šis reikalas yra problema, kuri gali būti palankiai išspręsta, jei rašytojai parodys dėmesio ir rašys į "Eglutę".

Toks yra leidėjų ir redaktorių tikslas ir noras. "Eglutė" yra konkreti dovana lietuviškoms šeimoms ir mokykloms. Ją tik reikia noriai priimti ir ja naudotis.

Todėl lietuviškoji Chicago ir aplinkinių visuomenė kviečiama ir raginama nepraleisti tų dviejų švenčių spalio 17 d., kurioms Chicago rėmėjai kruopščiai ruošiasi.

Trečioji "Eglutei" šventė įvyks lapkričio 9 d., statant Danutės Lipėvičienės vaidinimą "Užburti vaikai". Vaidinimo repeticijos vyksta. Režisuoja Irena Šerelienė.

Tad turėsim tris šventes, minint "Eglutės" 25-rių metų jubiliejų. Verta dėl jos dirbti, rašyti, kurti, nes tai mūsų mažųjų lietuviukų vienintelis laikraštis.

Danutė Augienė

MŪSŲ VEIKLA

— Leokadijos Brazdienės vadovaujamas Jaunimo centro studentų ansamblis džiugino Laisvės traukinio lankytojus šauniai pravestais lietuviškais tautiniais šoklais ir susilaukė puikių atsiliepimų iš Chicagos miesto pareigūnų. Ši grupė taip pat pasirodė su tautiniais šoklais specialioje programoje prie Buckingham fontano.

— Korpl. Giedra ruošia koncertą spalio 5 d. 3 v. p.p. Jaunimo centre. Programoje dalyvaus: sopranas Dalia Kučienienė, akompanuos Darius Lapinskas programą atliks ir gitaristas Wayne Magnus, dūdele pagros David Fitzgerald. Garsinius efektus tvarkys Anatolijus Šlutas.

— Aldona Laitienė, profesionalė modeliotoja, "fashion consultant" titulu besidarbuojanti Randazzo, Inc. bendrovėje, paskutiniuosius porą metų praleidžia daug laiko, keliaudama tos įmonės reikalais. Nors ir labai užimta savo profesijoje, ji suranda laiko paskirti lietuviški labdarai. Ji modeliuos Putnamo seselių rėmėjų ruošiamoje madų parodoje spalio 19 d. Jaunimo centre. Į šią parodą specialiai atvyksta iš Dallas, Texas, sportinių ir dieninių rūbų kūrėjas ir didelis firmos savininkas R. Randazzo. Bus rodoma jo sukurtų rudeninių ir žieminių rūbų kolekcija, o po parodos bus galima tuos rūbus įsigyti žema prieinama kaina. Randazzo rūbai ypač plačiai žinomi Amerikos pietuose. Jis turi savo demonstravimo patalpas New Yorke, Dallys, Los Angeles, Atlantoje, Chicagoje ir kituose miestuose.

Chicagoje jo kūrinių galima įsigyti Korshak ir Sachs Fifth Avenue krautuvėse. Pirmą kartą Chicago lietuvės turės progos pamatyti ir net įsigyti iškilus Amerikos rūbų kūrėjo drabužius Jaunimo centre. Madų paroda rengiama paremti vaikų laikraštėlį "Eglutę".

Įvairūs vaikų ir jaunuolių nusikaltimai yra pasekmė įvykusių dvasinių lūžių kūdikystėje, į kuriuos tada niekas nekreipė nė mažiausio dėmesio.

Rosemont (Ill.) burmistras Donald E. Stephens ir naujai pastatyto O'Hare Tarptautinio parodų paviljono gražuolė Diane Peterson kalbasi su Marija Krauchunelene laike iškilmingo patalpų atidarymo, kuriame dalyvavo užsienio svečiai, prekybos ir pramonės atstovai, oro linijų pareigūnai bei spaudos ir televizijos atstovai. Namų pastatas užima 205,000 kv. pėdų plotą, vėsinamas, turi moderniškas saugumo priemones, 5000 automobilių pastatymo aikštę, tik 5 min. kelio atstume nuo O'Hare aerodromo ir yra šalia 2000 kambarių Hyatt Regency O'Hare viešbučio.

Kai druska sugenda...

Per šeimą ateina pasaulin išsigimimas, o mūsų tarpan nutautimas. Gėrio arba blogio versmė yra šeima. Ji — kūrėja ir palaikytoja arba griovėja ir ardytoja taikos ir ramybės žemėje. Mūsų atveju šeima — ir tik šeima — puoselėja lietuviybę arba ją marina. Šeima, tai lieptas tarp dangaus, žemės ir pragaro. Šeima — gyvenimo druska. O kai druska sugenda, anot šventraščio, ji niekam daugiau nebeteikia...

Ne civilizacija, kaip, tokia, žlugdo žmoniją, bet šeimos pakrikimas. Ne vaikų nulietuvėjimas bet šeimos nulietuvėjimas — graso mums tautinės tapatybės praradimui. Jei šeima nepajėgs išugdyti kūrybiškų ir tautiškai susipratusių asmenybių, tai netrukus liks tik lietuviškos kilmės palikuoniai, kurie greit užmirš ir savo kilmę, "tapdami", anot prof. J. Ereto, "neįsigaigus svetimoje kultūroje per kelias kartas".

Žodžio menas bei tapyba, šandie kuriami ir premijuojami, liks tik muziejinis dalykas, jei šeima neišugdys kartos, tautiškai giliai sąmoningos ir sugebancios savitai kurti. Tik kūrybingi žmonės galės laiduoti tautos tęstinumą ir jos gyvybingumą išsivijoje. Tokius žmones negalima išauginti kaip geles, daržoves ar gyvulius, — juos reikia išauklėti. Todėl viskuo besirūpindami ir besisielodami, nepamirškime tautos branduolio — lietuviškos šeimos. Pasirūpinkime planinga ir išmintinga jos globa.

RELIGIJA IR JAV

JAV 200 m. sukakties išvakarėse išleistas kolektyvinis veikalas: "Forum: Religious Faith Speaks to American Issues". Redagavo W.A. Norgren, išleido Paulist Press New Yorke, 1975 m. 56 psl., 2.25 dol.

Tai rinkinys apybraižų, žvelgiant iš religinio taško į JAV ekonomiką, verslą, socialinį gyvenimą, tarptautinius santykius, darbo vertę, laisvę, teisėtumą. Iš viso 13 gabalų, parašytų katalikų, protestantų mokslin-

HAMBURGO LIETUVĖS PAS VOKIEČIŲ VYSKUPĄ

Das Jahr der Frau atžymėti, Hamburgo Lietuvių moterų klubą reprezentavo ir grupei moterų klubas aplankė Hamburgo vyskupą koadjutorių dr. Hubertą von Brandenburgą. Klubo pirmininkė, o kitos klubo narės buvo: Teresė Lipšienė, Elena Baliulienė, Valerija Klimaitienė, kurios apibūdino vyskupui savo pergyvenimus, kaip ilgametės pokario gyventojos Vokietijoje.

Dalia Malinauskienė ir Erika Lebedevienė aiškino dabartinę padėtį naujai atvykusių emigrantų iš okupuotos Lietuvos. O Domicelė Jonušienė ir Nijolė Semėnaitė — Etwilerienė pasidalino įspūdžiais, kaip viešnios — laikinos lankytojos iš Pietų ir Šiaurės (JAV) Amerikos, aiškindamos, kad jos jaučiasi kaip namie toli nuo savo namų tarp Hamburgo lietuvių.

Vyskupas maloniai išklaušė moteris, domėjosi lietuvių veikla, jų okupuota tėvyne, ža-jų giminių išemigravę į Lietuvą ir ten įsikūrę.

Dr. Elena Pašaitienė (iš k.), E. Lebedevienė, Elena Baliulienė, Dalia Malinauskienė, dr. Hubertas von Brandenburg (vyskupas koadjutorius), Teresė Lipšienė, Valerija Klimaitienė, Domicelė Jonušienė. Nuotr. N. Etwilerienės

ku ar šiaip įtakingų žmonių. Knygos pabaigoje pateikiamos užuomazgos diskusijoms apybraižose keliamų klausimų, o temos pabaigoje susikaupimas, malda, parenkama iš įvairių šaltinių. Leidinio tikslas — diskusijų keliu pratinti aktualijas spręsti religinių dėsnių šviesoje. Ne kiekvienas essay pasižymi sklaidymo gelme, bet autoriai

MOTERŲ STATISTIKA

Tarp visų tarnautojų, moterys įvairiose valstybėse sudaro tokį procentą: Danijoje 41.2, D. Britanijoje 37.2, Prancūzijoje 36.9, V. Vokietijoje 36.9, Belgijoje 34.5, Italijoje 27.8, Airijoje 26, Olandijoje 25.9.

Aldona Laitienė

tyrinėjimai vis iš naujo rodo, kad toks tėvų lengvapėdiškumas savųjų vaikų atžvilgiu žalingai atsiliepija į normalų vaiko asmenybės vystymąsi. Lengva širdimi išardomas šeimos židynis, paliekant vaikus našlaičiais — patėvio bei pamotės valiai, o kartais net ir likimui. Vis didėjas tėvų žiaurumas su savais kūdikiais bei vaikais. Statistikos duomenys rodo, jog šiandien daugiau vaikų žūna arba žiauriai yra sužalojami pačių tėvų, o ne eisimo nelaimėse.

Šitos ir daug kitų negerovių skaudžiai paliečia mažo vaiko besiformuojantį dvasios pasaulį.

Viena tamsoje

Vancouver amerikiečių spauda rašo, kad vienas amerikietis tyrinėtojas ieško postorių moterų, kad jas izoliuotų tamsiame kambari, nepraleidžiančiame garso visai parai (24 val.), ir taip besifilsėdamas jos suplonėtų.

Raktas į tokią sistemą yra "jutimo pašalinimas". "Tai reiškia atitraukimą nuo aplinkos, vedantį į poilsį ir didesni sugebėjimą susikoncentruoti svorio nūmetimo reikalu," sako 28 m. Rod Borrie, gilinais studijas psichologijoje Britų Kolumbijos universitete.

Apie 24 moteris uždarys kambarį kiekvieną atskirai 24-iom valandom ir per tą visą laiką joms tedsu vanilijos Metrecal ir vandenį. Švelniai įkalbėtos instrukcijos bus perduodamos kambari, patariant joms kaip pailsėti ir kontroliuoti valgyimo norą. Užtuot valgytus pagal laikrodį, jos turės valgyti tik tada, kai pajus alkį.

Imog Lukoševičiūtės, 14 m. Montreallo (Kanados) Lituanistinės mokyklos mokinė, piešinys. Nuotr. P. Maletos